

Yrityssaneerauslain muuttaminen: maksukyvyttömyys- direktiivin täytäntöönpano

Lausuntotiivistelmä

Yrityssaneerauslain muuttaminen: maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano

Lausuntotiivistelmä

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 tekijät ja oikeusministeriö

ISBN pdf: 978-952-259-990-2

ISSN pdf: 2490-1172

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Yrityssaneerauslain muuttaminen: maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano Lausuntotiivistelmä

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:31		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Tekijä/t Kieli	Mäkitalo, Johanna; suomi	Sivumäärä	44

Tiivistelmä

Oikeusministeriö asetti 29.1.2020 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella EU:n maksukyvyttömyysdirektiivin edellyttämät ja hallitusohjelman tavoitteita toteuttavat muutokset yrityksen saneerausta koskevaan lainsäädäntöön sekä direktiivin edellyttämät, kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuutta koskevat toimenpiteet. Erityiseksi tavoitteeksi asetettiin edistää yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn.

Työryhmä luovutti välimietintönsä oikeusministeriölle 27.4.2021 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:18). Mietinnössä ehdotetaan, että yrityssaneerauslakiin luotaisiin uusi varhainen saneerausmenettely, joka täyttäisi direktiivin vaatimukset. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi voimassa ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi.

Oikeusministeriö pyysi ehdotuksesta lausuntoa yhteensä 54 eri viranomaiselta, järjestöltä ja asiantuntijalta. Lausuntoja saapui yhteensä 34. Tässä lausuntotiivistelmässä selostetaan työryhmän mietinnöstä annettuja lausuntoja.

Lausuntopalaute on valtaosin myönteistä mutta myös jossain määrin vaihtelevaa. Kahden erillisen menettelyväylän luomista pidettiin direktiivin täytäntöönpanon kannalta järkevänä mutta toisaalta myös yrityssaneerusalakia entisestään monimutkaistavana ratkaisuna.

Asiasanat maksukyvyttömyys, maksukyvyttömyysmenettely, yrityssaneeraus, konkurssi

ISBN PDF	978-952-259-990-2	ISSN PDF	2490-1172
Asianumero	VN/13298/2019	Hankenumero	OM018:00/2020

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-990-2>

Ändring av företagssaneringslagen: genomförande av insolvensdirektivet

Sammandrag av utlåtandena

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2021:31 Tema Betänkanden och utlåtanden

Utgivare Justitieministeriet

Författare Mäkitalo, Johanna;

Språk finska

Sidantal

44

Referat

Justitieministeriet tillsatte den 29 januari 2020 en arbetsgrupp med uppgift att bereda de ändringar i lagstiftningen om företagssanering som förutsätts i EU:s insolvensdirektiv och som genomför målen i regeringsprogrammet samt de åtgärder som gäller alla insolvensförfarandenas effektivitet vilket direktivet också förutsätter. Ett särskilt mål är att främja företagens möjligheter att i ett tillräckligt tidigt skede få möjlighet till smidig sanering med skäliga kostnader.

Arbetsgruppen lämnade mellanbetänkandet till justitieministeriet den 27 april 2021 (Justitieministeriets betänkanden och utlåtanden 2021:18). Enligt betänkandet ska det i företagssaneringslagen skapas ett nytt förfarande för tidig sanering som uppfyller kraven i direktivet. Också det nuvarande företagssaneringsförfarandet ska fortsätta och det ska i fortsättningen kallas normalt saneringsförfarande.

Justitieministeriet bad 54 myndigheter, föreningar och sakkunniga yttra sig om förslaget. Sammanlagt 34 utlåtanden lämnades in. I detta sammandrag redogörs för utlåtandena om arbetsgruppens betänkande.

Utlåtandena är till största delen positiva men också i viss mån varierande. Att skapa två skilda förfaranden ansågs vara en förnuftig lösning med tanke på att genomföra direktivet, men samtidigt ansågs det vara en lösning som ytterligare komplicerar företagssaneringslagen.

Nyckelord insolvens, insolvensförfarande, företagssanering, konkurs

ISBN PDF 978-952-259-990-2

Ärendenummer VN/13298/2019

ISSN PDF 2490-1172

Projektnummer OM018:00/2020

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-990-2>

Sisältö

1	Johdanto	7
1.1	Työryhmän mietintö.....	7
1.2	Pyydetyt ja saadut lausunnot.....	8
2	Lausuntopalaute	10
2.1	Yleiset huomiot työryhmän mietinnöstä sekä kahta eri menettelyväylää koskevasta perusratkaisusta	10
2.1.1	Yhteenveto	10
2.1.2	Tuomioistuimet.....	11
2.1.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	13
2.1.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	14
2.2	Varhaista saneerausmenettelyä koskevat menettelysäännökset.....	17
2.2.1	Yhteenveto	17
2.2.2	Tuomioistuimet.....	17
2.2.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	22
2.2.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	25
2.3	Selvittäjää koskevat ehdotukset.....	27
2.3.1	Yhteenveto	27
2.3.2	Tuomioistuimet.....	28
2.3.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	30
2.3.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	30
2.4	Saneerauksenvaraisten sopimusehtojen pätemättömyys.....	31
2.4.1	Yhteenveto	31
2.4.2	Tuomioistuimet.....	32
2.4.3	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	32
2.5	Konsernitilin käyttöä koskevat poikkeukset maksukieltoon.....	32
2.5.1	Yhteenveto	32
2.5.2	Tuomioistuimet.....	33
2.5.3	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	33
2.6	Toimivalta päättää yrityssaneeraukseen hakeutumisesta	34
2.6.1	Yhteenveto	34
2.6.2	Tuomioistuimet.....	34
2.6.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	35
2.6.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	35
2.7	Muu palaute	37
2.7.1	Yhteenveto	37
2.7.2	Tuomioistuimet.....	37

2.7.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	38
2.7.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	38
2.8	Ehdotusten vaikutukset.....	41
2.8.1	Yhteenveto.....	41
2.8.2	Tuomioistuimet.....	41
2.8.3	Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset.....	43
2.8.4	Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat.....	43

1 Johdanto

1.1 Työryhmän mietintö

Oikeusministeriö asetti 29.1.2020 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella EU:n maksukyvyttömyysdirektiivin edellyttämät ja hallitusohjelman tavoitteita toteuttavat muutokset yrityksen saneerausta koskevaan lainsäädäntöön sekä direktiivin edellyttämät, kaikkien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuutta koskevat toimenpiteet. Työn tavoitteeksi asetettiin erityisesti edistää yritysten mahdollisuutta päästä riittävän varhaisessa vaiheessa joutuisaan ja kustannuksiltaan kohtuulliseen saneerausmenettelyyn. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut niin sanottua velkakonversiota koskevien kysymysten arviointi. Työryhmän tuli laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon ja työn määräajaksi asetettiin 30.4.2021.

Oikeusministeriö päätti 8.12.2020 jatkaa työryhmän toimikautta kansallisten muutostarpeiden arvioinnin osalta 31.12.2021 saakka. Työryhmän toimikautta pidennettiin, koska vuoden 2020 koronavirusepidemian ja siihen liittyneiden kiireellisten lainsäädäntötoimenpiteiden johdosta työryhmä ei ehtinyt suunnitellulla tavalla käsittelemään laajaa toimeksiantoaan määräaikaan mennessä.

Työryhmä luovutti työnsä ensimmäistä osuutta eli maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanoa koskevan välimietintönsä oikeusministeriölle 27.4.2021 ([Yrityssaneerauslain muuttaminen: Maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpano, Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:18](#)). Mietinnössä ehdotetaan, että yrityksen saneerauksesta annettuun lakiin luotaisiin uusi varhainen saneerausmenettely, joka täyttäisi direktiivin vaatimukset. Velallinen voisi hakeutua tähän menettelyyn, kun velallinen ei ole vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Myös nykyinen yrityssaneerausmenettely pysyisi ehdotuksen mukaan voimassa ja sitä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi. Se voitaisiin edelleen aloittaa, jos velallinen on maksukyvytön tai tietty määrä velkoja puoltaa hakemusta. Perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn tehtäisiin vastaavat muutokset kuin varhaiseen saneerausmenettelyyn siltä osin kuin muutosten katsotaan sujuvoittavan menettelyä.

Lisäksi työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutamaa menettelyä sujuvoittavaa muutosta, jotka eivät johdu suoraan direktiivistä, mutta liittyvät kiinteästi direktiivin tavoitteisiin. Muutokset koskisivat molempia menettelyväyliä. Mietinnössä esimerkiksi ehdotetaan, että yrityssaneerussalakiin otettaisiin säännökset konsernitilin käyttöä koskevista

poikkeuksista maksukieltoon ja että päätöksen yrityksen saneeraukseen hakeutumisesta tekisi jatkossa osakeyhtiössä ja osuuskunnassa hallitus.

Työryhmän mietinnössä esitettyjä muutoksia kuvaillaan tarkemmin jäljempänä muutoksista saadun lausuntopalautteen yhteydessä.

1.2 Pyydetty ja saadut lausunnot

Oikeusministeriö pyysi mietinnöstä lausuntoa 54 taholta. Pyydettyjä lausuntoja saapui yhteensä 34.

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta. Tähdellä merkityt (*) antoivat lausunnon:

Akava ry*
Arvopaperimarkkinayhdistys ry
Business Finland
Elinkeinoelämän Keskusliitto EK*
Finanssiala ry*
Finnish Business Angels Network (FiBAN)*
Finnvera Oyj*
Helsingin hovioikeus
Helsingin kauppakorkeakoulu
Helsingin kärjäoikeus*
Helsingin yliopisto/professori Tuula Linna*
Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry*
Keskuskauppakamari*
Kirjanpitolautakunta
Konkurssiasiamies*
Lapin yliopisto/tutkijatohtori Anssi Kärki
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry
Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus*
Oikeusrekisterikeskus*
Oulun kärjäoikeus*
Perheyriyten liitto ry
Pirkanmaan kärjäoikeus*
Pohjanmaan kärjäoikeus*
Pohjois-Savon kärjäoikeus
Päijät-Hämeen kärjäoikeus*
Pääomasijoittajat ry
Pörssisäätiö*

Rovaniemen hovioikeus*
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry*
Suomen Asianajajaliitto*
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen Osakesäästäjät ry*
Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry
Suomen Tilintarkastajat ry*
Suomen Tuomariliitto ry*
Suomen Yrittäjät ry*
Takuusäätiö
Tilastokeskus
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry*
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus*
Turun kauppakorkeakoulu
Turun yliopisto/professori Johanna Niemi
Työ- ja elinkeinoministeriö*
Työeläkevakuuttajat TELA ry*
Ulosottolaitos*
Valtiokonttori*
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiovarainministeriö*
Varsinais-Suomen käräjäoikeus*
Velkaneuvonta ry
Verohallinto*
Yritys-Suomi Talousapu/ELY-keskus*

2 Lausuntopalaute

2.1 Yleiset huomiot työryhmän mietinnöstä sekä kahta eri menettelyväylää koskevasta perusratkaisusta

2.1.1 Yhteenveto

Työryhmän tekemässä valmistelutyössä arvioitiin kolmea ylätason vaihtoehtoa maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanemiseksi. Nämä vaihtoehdot olivat: 1) yrityssaneerauslain muuttaminen kaikilta osin vastaamaan direktiivin vaatimuksia; 2) kokonaan uuden, nykyistä vapaamuotoisemman menettelyn luominen; 3) direktiivin vaatimukset toteuttavien erityissäännösten lisääminen yrityssaneerusalakiin uudeksi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoiseksi menettelyväyläksi.

Valmistelutyössä päädyttiin viimeisenä mainittuun vaihtoehtoon eli direktiivin vaatimukset toteuttavien erityissäännösten lisäämiseen yrityssaneerusalakiin uudeksi, voimassa olevalle menettelylle vaihtoehtoiseksi menettelyväyläksi. Velallinen voisi halutessaan hakeutua tälle menettelyväylälle varhaisessa vaiheessa, jossa velallinen ei olisi vielä maksukyvytön vaan vasta maksukyvyttömyyden uhkaama. Voimassa olevaa saneerausmenettelyä kutsuttaisiin jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi ja myös siihen tehtäisiin direktiivin mukaisia muutoksia siltä osin kuin ne sujuvoittavat menettelyä.

Työryhmän mietinnöstä saatu palaute on valtaosin myönteistä. Ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen käytettävyyden ja elinkelpoisen yritystoiminnan jatkuvuuden edistämiseen liittyviä tavoitteita pidettiin yleisesti ottaen tärkeinä ja kannatettavina. Myös työryhmän tekemää muutostarpeiden arviointia pidettiin perusteellisena.

Valtaosa sääntelyratkaisuun kantaa ottaneista lausunnonantajista kannatti työryhmän ehdottamaa vaihtoehtoa. Palautteessa tunnistettiin direktiivin vaatimusten olevan osin vieraita ja vaikeasti yhteensovittavissa voimassa olevaan yrityssaneerussäädäntöön, jolloin ehdotetun ratkaisun avulla voitaisiin samanaikaisesti sekä täyttää direktiivin vaatimukset että säilyttää toimivat osat nykyjärjestelmästä. Toisaalta osa lausunnonantajista totesi ratkaisun olevan myös monimutkainen ja johtavan entistä vaikeaselkoisempaan sääntelykokonaisuuteen. Jotkut lausunnonantajat eivät pitäneet kahden menettelyväylän mallia oikeana sääntelyratkaisuna.

2.1.2 Tuomioistuimet

Turun hovioikeus ilmoittaa, ettei se anna lausuntoa välimietinnöstä.

Helsingin kärjäoikeuden mukaan direktiivistä seuraavia muutostarpeita on tarkasteltu mietinnössä kattavasti. Kärjäoikeus ei ole havainnut, että jokin direktiivin vaatimus olisi muutostarpeiden tarkastelussa sivuutettu.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus toteaa, että se ei ota kantaa oikeuspoliittisiin ratkaisuihin, mutta välimietinnön mukaiset ehdotukset näyttäisivät sen mukaan täyttävän direktiivin vaatimat muutostarpeet. Varhaisen saneerausmenettelyn sisällyttäminen voimassa olevaan yrityssaneerauslakiin sisältää kuitenkin tiettyjä haasteita lainkäyttäjän näkökulmasta, sillä laki on jo valmiiksi jossain määrin vaikeaselkoinen. Kärjäoikeuden mukaan vaihtoehtoisena ratkaisuna voitaneen pitää kokonaan uuden lain säätämistä varhaiselle saneerausmenettelylle. Tällaiseen erilliseen lakiin olisi mahdollista sisällyttää yrityssaneerauslain säännöksiä joko sellaisinaan tai ainakin soveltuvilta osin ilman viittaussäännöksiä yrityssaneerauslakiin. Tällöin varhaista ja perusmuotoista saneerausmenettelyä koskevat säännökset olisivat vaivattomammin löydettävissä ja varhaisen saneerausmenettelyn kokonaisuus olisi selkeämpi.

Oulun kärjäoikeus toteaa, että työryhmän selvitystyö on ollut perusteellista ja että esitetyt muutoksia voidaan eräin sen ehdottamin lisäyksiä pitää perusteltuina. Yleisesti ottaen mietinnössä esitetty tavoite konkurssien välttämistä ja saneerausmenettelyn toteuttamisesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on jatkamiskelpoisten yritysten toiminnan kannalta perusteltu.

Kärjäoikeus toteaa edelleen, että direktiivin aiheuttamien muutosten lisääminen voimassa olevaan yrityssaneerauslakiin vaikuttaa vaihtoehtoista selkeimmältä ja toteuttamiskelpoiselta. Saneerausmenettelyn jakaminen kahteen eri menettelytapaan on kuitenkin niin olennainen muutos voimassa olevaan lainsäädäntöön, että se edellyttää myös riittävää koulutusta.

Pirkanmaan kärjäoikeus katsoo, että työryhmän tekemä laaja selvitystyö direktiivin aiheuttamista muutostarpeista on laadukasta ja että työryhmän johtopäätökset direktiivin edellyttämistä muutoksista ovat oikeita ja perusteltuja.

Kärjäoikeus katsoo edelleen, että työryhmän ehdottaman perusratkaisun toteutus on onnistunut. Uusien, vain varhaista saneerausmenettelyä koskevien lukujen lisääminen yrityssaneerauslakiin selkeyttää perusmuotoisen saneerausmenettelyn ja uuden varhaisen saneerausmenettelyn välistä eroa ja niiden erillistä luonnetta. Lisäksi se, että varhaista saneerausmenettelyä koskeva 3 a luku on laadittu itsenäiseksi ja kattavaksi voimassa

olevan 4 luvun vastinpariksi vähentää jo muutenkin sekavalle yrityssaneerauslaille tyyppilisten viittaussäännösten käyttöä.

Pohjanmaan kärjäoikeus suhtautuu työryhmän ehdotuksiin kriittisesti. Kärjäoikeuden mukaan esityksellä ei päästä sillä tavoiteltuun päämäärään eli siihen, että maksukyvyttömyyden uhkaaman yrityksen olisi mahdollista hakeutua yrityssaneeraukseen ripeässä tuomioistuinmenettelyssä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja mahdollisimman vähin kustannuksin.

Kärjäoikeuden mukaan myös ehdotettua perusratkaisua voidaan pitää monimutkaisena ja vaikeasti avautuvana. Koska voimassa oleva yrityssaneerailaki vastaa jo monelta osin direktiivin vaatimuksia ja koska yrityssaneerausta pystyy jo voimassa olevan lain nojalla hakemaan varhaisessa vaiheessa maksukyvyttömyyden uhatessa, kärjäoikeus katsoo, että esimerkiksi Ruotsissa ja Alankomaissa valmisteltuja ehdotuksia tuomioistuimen ulkopuolisista saneerausmenettelyistä olisi voitava pitää mahdollisina sääntelyvaihtoehtoina. Erityisesti Ruotsissa valmisteltu ehdotus, jossa yrityksen velat ja mahdollisesti myös omistuksia järjesteltäisiin uudelleen velallisen ja velkojen yhteistoimintana tuomioistuimen perusmuotoisen menettelyn ulkopuolella lyhyessä ajassa, voisi kärjäoikeuden näkemyksen mukaan toteuttaa direktiivin perusajatukset työryhmän ehdottamaa mallia paremmin.

Vaihtoehtoisesti kärjäoikeus katsoo, että varhainen ja perusmuotoinen saneerausmenettely tulisi erottaa selkeästi toisistaan esimerkiksi kokoamalla kaikki varhaista menettelyä koskevat säännökset samaan lukuun.

Päijät-Hämeen kärjäoikeus katsoo, että varhaisen saneerausmenettelyn sääntely omana kokonaisuutenaan on sääntelyteknisesti perusteltu ja onnistunut valinta.

Varsinais-Suomen kärjäoikeuden mukaan saneerausmenettelyn tehostamista, menettelyn keston lyhentämistä ja menettelystä aiheutuvien kustannusten pienentämistä koskevat tavoitteet ovat kannatettavia. Sen mukaan jää kuitenkin epäselväksi, onko esitetyillä muutoksilla todellisuudessa mahdollista lyhentää menettelyn kestoja taikka saavuttaa kustannussäästöä. Sen mukaan saneerausmenettelyä olisi ollut tarkoituksenmukaista keventää niin, että myös pienillä yrityksillä olisi tosiasiallinen mahdollisuus päästä menettelyyn, sillä nykytilanteessa jo pelkät saneerauskustannukset estävät usein pienten yritysten pääsyn saneerausmenettelyyn.

Kärjäoikeuden mukaan ehdotetun perusratkaisun toteutus johtaa siihen, että lähes samansisältöiset säännökset toistuvat varhaista menettelyä ja perusmuotoista menettelyä koskevissa luvuissa ja laki muodostuu jossain määrin vaikeaselkoiseksi. Lisäksi kärjäoikeus toteaa, että uhkaavaa maksukyvyttömyyttä koskevaa saneerausmenettelyä olisi luontevampaa kutsua ennaltaehkäiseväksi saneerausmenettelyksi kuin varhaiseksi

saneerausmenettelyksi, sillä direktiivissä käsitellään nimenomaan ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä, joiden on oltava velallisen käytettävissä maksukyvyttömyyden näytössä todennäköiseltä.

2.1.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että ehdotukset ovat yleisesti ottaen myönteisiä yrittäjyyden edistämisen kannalta ja toivoo, että jatkovalmistelussa kiinnitetään erityistä huomiota menettelyjen käytännön toimivuuteen kaikkein pienimpien yritysten näkökulmasta.

Valtiovarainministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota joihinkin muutosehdotusten vaikutuksia koskeviin seikkoihin. Muilta osin sillä ei ole mietintöön huomautettavaa.

Finnvera Oyj pitää mietintöä yleisesti erinomaisena ja toteaa mietinnön olevan perusteellinen ja hyvin pohdittu. Sen mukaan myös ehdotus muodostaa kaksi erilaista tapaa edetä saneerausmenettelyyn on kannatettava.

Konkurssiasiamiehen mukaan direktiivistä johtuvat muutosehdotukset on toteutettu hyvin ottaen huomioon, että lainsäädäntöön tuli direktiivin myötä integroitavaksi osin vierailta tuntuvia elementtejä. Konkurssiasiamies toteaa, että vaikka ehdotuksen lopputulos on melko monimutkainen, sitä voidaan kuitenkin pitää loogisena ja direktiivin mukaisena.

Ulosottolaitos/Valtakunnanvoudin kanslia lausuu välimietinnöstä siltä osin kuin se katsoo ehdotetuilla muutoksilla olevan vaikutuksia ulosottomenettelyyn. Tällaisia vaikutuksia liittyy etenkin varhaisen yrityssaneerauksen aloittamisen oikeusvaikutuksiin ja ulosoton täytäntöönpanokieltoihin.

Valtiokonttori pitää saneerausmenettelyn keston lyhentämistä ja kustannusten vähentämistä koskevia tavoitteita hyvinä ja tunnistaa tarpeen ohjata maksukyvyttömäksi ajautuvat tervehdyttämiskelpoiset yritykset saneeraukseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Jotta uudesta varhaisen vaiheen saneerausmenettelystä saataisiin apua kattavasti myös pienille yrityksille, olisi uudistuksen yhteydessä tärkeää panostaa myös yritysten neuvontapalveluihin.

Valtiokonttori pitää myös ehdotettua perusratkaisua onnistuneena ja innovatiivisena valintana maksukyvyttömyysdirektiivin edellyttämien muutosten täytäntöönpanemiseksi. Varhaisen saneerausmenettelyn avulla on sen mukaan mahdollista ehkäistä yritysten maksukyvyttömyystilanteita ja vähentää konkurssien määrää.

Verohallinnolla ei ole lausuttavaa direktiivin täytäntöönpanon toteuttamistapaan, direktiivin aiheuttamiin muutostarpeisiin eikä ehdotettuihin säännöksiin muutamaa pientä tarkennusehdotusta lukuun ottamatta. Verohallinnon esittämät kommentit koskevat lähinnä ehdotettujen säännösten tulkintaa ja vaikutuksia käytännössä. Verohallinto kuitenkin toteaa, että varhainen saneerausmenettely kannattaisi tuoda selkeämmin esiin jo yritys-saneerauslain ensimmäisissä pykälissä joko tarkentamalla lain 1 §:n 1 momenttia maininnoilla varhaisesta ja perusmuotoisesta saneerausmenettelystä taikka kirjoittamalla varhaisen saneerausmenettelyn määrittely lain 3 §:ään.

Yrittäjän talousapu/Etelä-Savon ELY-keskus toteaa, että yleisesti ottaen välimietinnössä esitetyt muutosehdotukset ovat sen mielestä perusteltuja ja huolellisesti laadittuja. On positiivista, että yritys-saneeraukseen hakeutumista jo varhaisessa vaiheessa helpotetaan, sillä yritys-saneerauksen aloittaminen riittävän aikaisessa vaiheessa on omiaan parantamaan saneerausmenettelyn onnistumisen mahdollisuuksia.

Yrittäjän talousapu/Etelä-Savon ELY-keskus kuitenkin epäilee, onko ehdotetuilla muutoksilla todellisuudessa mahdollista lyhentää menettelyn kestoja tai saavuttaa riittäviä kustannussäästöjä. Jatkotyötä ajatellen se myös pitää mielenkiintoisena Ruotsissa valmisteltua ehdotusta, jossa yrityksen velat ja mahdollisesti myös omistuksia järjestettäisiin uudelleen velallisen ja velkojien yhteistoimintana tuomioistuimen perusmuotoisen menettelyn ulkopuolella. Yrityksille neuvontaa antavan tahon näkökulmasta voisi myös olla parempi, jos varhainen ja perusmuotoinen saneerausmenettely erotettaisiin selkeästi toisistaan esimerkiksi kokoamalla kaikki varhaista menettelyä koskevat säännökset samaan lukuun.

2.1.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Akava ry pitää varhaisen saneerausmenettelyn mahdollisuutta lähtökohtaisesti kannatettavana, jos näin voidaan ehkäistä maksukyvyttömyyttä ja vähentää konkurssien määrää. Tällöin ehdotuksella olisi positiivisia vaikutuksia yritysten ohella myös yhteistyökumppaneihin ja yritysten työntekijöihin työpaikkojen säilymisensä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tukee ehdotusta ja katsoo, että ehdotus voisi edistää saneeraukseen hakeutumista nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Voimassa olevan yritys-saneerauslain sisältämä mahdollisuus hakeutua menettelyyn aikaisessa vaiheessa ei ole ollut käytännössä tehokkaasti toimiva tapa. EK pitää kuitenkin tärkeänä, että yritys-saneeraukseen pääsyn kynnyksestä ei madalleta liian merkittävästi, vaan lainsäädännön on oltava tasapainoinen yhtäältä velallisyriyten ja toisaalta velkojien kannalta.

Finanssiala ry (FA) tukee yritys-saneerausmenettelyyn ehdotettuja muutoksia, koska ne ovat tarpeen maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanemiseksi.

Finnish Business Angels Network ry suhtautuu yrityssaneerauslain kehittämiseen lähtökohdaisesti positiivisesti. Varhaisella menettelyllä pyritään aikaistamaan saneeraukseen pääsyä, millä voi monessa tapauksessa olla myönteisiä vaikutuksia yrityksen tulevaisuuteen. Tällöin menettely voi useimmiten olla myös yrityksen omistajien intressien mukainen.

Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry (FILA) pitää mietintöä yleisesti erinomaisena ja toteaa sen olevan perusteellinen ja hyvin pohdittu. Myös ehdotus muodostaa kaksi erilaista tapaa edetä saneerausmenettelyyn on sen mukaan kannatettava.

Keskuskaupakamari kannattaa mietinnössä ehdotettuja muutoksia sekä tavoitetta helpottaa saneerausmenettelyyn hakeutumista jo siinä vaiheessa, kun yritystä uhkaa maksukyvyttömyys. Vaikka menettelyyn on ollut mahdollista hakeutua aikaisessa vaiheessa myös voimassa olevan lain mukaan, saneeraukseen hakeudutaan usein turhan myöhään. Riittävän aikaista saneeraukseen hakeutumista on syytä tukea myös panostamalla kriisiin joutuneille pienyrityksille neuvontaa tarjoavaan Early Warning -palveluun.

Pörssiääitiö katsoo, että muutosehdotukset ovat yleisesti ottaen perusteltuja ja huolellisesti laadittuja. On positiivista, että yrityssaneeraukseen hakeutumista jo varhaisessa vaiheessa helpotetaan, sillä yrityssaneerauksen aloittaminen riittävän aikaisessa vaiheessa on omiaan parantamaan saneerausmenettelyn onnistumisen todennäköisyyttä. Tätä on pidettävä niin yhtiön, osakkeenomistajien kuin velkojien edun mukaisena.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry toteaa, että kahden erilaisen menettelyväylän mahdollisuus saattaa muodostua sekavaksi, varsinkin kun jo voimassa oleva sääntely mahdollistaa saneerausmenettelyn uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteessa. Nykyistä mahdollisuutta on kuitenkin käytetty varsin vähän.

Suomen Asianajajaliiton mukaan mietintö on perusteellinen ja pohdittu ja direktiivin asettamat vaatimukset on analysoitu siinä perusteellisesti. Joiltain osin direktiivin asettamat vaatimukset ovat Suomen kohtuullisesti toimivan yrityssaneerainsäädännön ja saneeraus käytännön kannalta mutkikkaita, mutta mietinnössä niiden sovittaminen Suomen voimassa olevaan lainsäädäntöön on pääosin onnistuttu ratkaisemaan ja mietintö muodostaa varsin toteuttamiskelpoisen kokonaisuuden. Asianajajaliitto pitää kuitenkin tärkeänä, että yrityssaneerauslain päivittämistä jatketaan kokonaisuudistuksella, jossa laki saatetaan ajan tasalle myös muilta kuin direktiivin edellyttämiltä osin.

Asianajajaliitto pitää työryhmän ehdotusta kahden erillisen menettelyväylän muodostamisesta hyvänä ratkaisuna. Se kuitenkin korostaa, että myös perusmuotoista saneerausmenettelyä tulee nopealla aikataululla entisestään kehittää ja uudistaa, sillä suomalainen yrityssaneerainsäädäntö on jäänyt jälkeen kehityksestä pääkilpailijamaissa.

Suomen Osakesäästäjät ry suhtautuu yrityssaneerauslain kehittämiseen menettelyn pääsyn aikaistamisen osalta lähtökohtaisesti positiivisesti. Riittävän aikaisella menettelyyn hakeutumisella voi olla monessa tapauksessa myönteinen vaikutus yrityksen tulevaisuuteen ja tällöin menettely on useimmiten myös yrityksen omistajien intressien mukainen.

Suomen Tuomariliitto ry pitää esitystä pääpiirteissään kannatettavana, mutta kiinnittää erityistä huomiota tuomioistuinten toimintaan vaikuttaviin lisäresurssien tarpeisiin. Lisäksi Tuomariliitto kiinnittää huomioita siihen, että yrityssaneerauslain ja velkajärjestelylain muutokset, joita valmistellaan samanaikaisesti, tulisi tehdä yhdessä ja tarkistaen niin, että laeista tulisi yhteensopivat.

Suomen Yrittäjät ry:n mukaan esitystä voidaan pitää perusteltuna ottaen huomioon, että sen taustalla ovat direktiivistä johtuvat säännökset, jotka tulee panna Suomessakin täytäntöön. Se kuitenkin toteaa, että velallinen voi tällä hetkellä hakeutua normaaliin saneerausmenettelyyn sekä ollessaan maksukyvytön että maksukyvyttömyyden uhkaama, ja kun menettelyt eriytetään eri prosesseihin, velallisen tulisi jatkossa kyetä arvioimaan, kumpaan menettelyyn sen tulisi hakeutua. Näin ollen uusi menettely ei välttämättä takaa parannusta saneerausvelallisen asemaan.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry puoltaa varhaista saneerausmenettelyä, vaikka sen mukaan onkin selvää, että kaksi rinnakkaista saneerausmenettelyä eri prosesseineen vaikuttaa sekavalta. Ehdotuksen tavoitteet ovat kuitenkin sinänsä hyviä ja kannatettavia. Mikäli ehdotus toteutuu ja uusi menettelyväylä luodaan, lainsäädännössä olisi hyvä selkeyttää menettelyväylien eroja toisiinsa nähden.

Työeläkevakuuttajat TELA ry:llä ei ole lausuttavaa välimietintöön.

Professori Tuula Linnan mukaan työryhmän ehdotus näyttää täyttävän maksukyvyttömyysdirektiivin vaatimukset tavalla, jolla voidaan säilyttää toimivat osat nykyjärjestelmästä ja myöhemmin uudistaa toimimattomat osat kansallisten tarpeiden mukaan. Hän huomauttaa, että lopputuloksena on kuitenkin erittäin vaikeaselkoinen säädös, jossa kulkee rinnakkain kaksi erilaista menettelyä. Selkeämpää olisi saattanut olla koota kaikki varhaisen saneerausmenettelyn säännökset esimerkiksi uuteen 13 a lukuun. Siihen olisi voitu sisällyttää varhaista menettelyä koskevat erityissäännökset ja muilta osin olisi voitu viitata soveltuvin osin lain muihin säännöksiin.

2.2 Varhaista saneerausmenettelyä koskevat menettelysäännökset

2.2.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että uusi varhaiseksi saneerausmenettelyksi kutsuttava menettelyväylä sisältäisi direktiivin vaatimusten mukaiset menettelysäännökset, jotka poikkeaisivat osittain voimassa olevista ja jatkossa perusmuotoiseksi saneerausmenettelyksi kutsuttavaa menettelyväylää koskevista säännöksistä.

Ehdotuksen mukaan saneerausmenettelyyn pääseminen olisi nykyistä helpompaa, sillä uudessa menettelyväylässä olisi nykyistä vähemmän esteperusteita menettelyn aloittamiselle. Maksu-, perintä- ja muut kiellot eivät tulisi sovellettavaksi automaattisesti, vaan tuomioistuimen päätöksellä. Kiellot voitaisiin määrätä aluksi vain kolmeksi kuukaudeksi, minkä jälkeen niiden voimassaoloa voitaisiin tarvittaessa jatkaa yhteensä enintään 12 kuukauden ajaksi. Myös varhaisessa saneerausmenettelyssä laaditun saneerausohjelman niin kutsuttua pakkovahvistamista koskevat säännökset poikkeaisivat voimassa olevista säännöksistä. Jos menettelyn aikana kävisi ilmi, että velallinen on maksukyvytön, velallisella olisi mahdollisuus siirtyä varhaisesta saneerausmenettelystä perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn.

Menettelysäännöksistä saatu lausuntopalaute on jossain määrin jakaantunutta. Varhaisen saneerauksen edellytysten osalta useissa lausunnoissa katsottiin uhkaavan maksukyvyttömyyden sisällön jäävän jossain määrin epäselväksi ja ennakoitiin, että uhkaavan maksukyvyttömyyden osoittaminen tulee siksi olemaan tulkinnanvaraista. Eri menettelyväylien rajapintaan ja mahdollisuuteen siirtyä menettelyväylästä toiseen katsottiin liittyvän myös muita mahdollisia haasteita. Moni lausunnonantaja arvioi myös uusien menettelysäännösten vaikutuksia tuomioistuinten toimintaan ja esitti menettelysäännöksiä koskevia tarkennusehdotuksia muutosten jatkovalmistelua varten.

2.2.2 Tuomioistuimet

Helsingin käräjäoikeuden mukaan se, että varhaisen saneerausmenettelyn aloittaminen edellyttää uhkaavaa maksukyvyttömyyttä ja siten taloudellisten olosuhteiden kehittymiseen liittyviä todennäköisyysarvioita, tulee lisäämään tulkintatilanteita tuomioistuimissa. Tuomioistuimille yrityssaneeraushakemusten yhteydessä esitettävä taloudellinen informaatio on käräjäoikeuden kokemuksen mukaan ollut jo nyt hyvin kirjavaa ja jopa tilintarkastajien lausunnot ovat sisältäneet vain vähän lisätietoja hakijan taloudellisesta asemasta. Käräjäoikeus toteaa, että lainmuutos johtaa luultavasti tilanteeseen, jossa selaista selvitystä, johon nojaten tuomioistuin voisi perustaa käsityksensä aidosti asiaan

vaikuttavaan tosiasiatietoon, ei todellisuudessa ole olemassa. Käräjäoikeus myös pohtii, johtaako esteperusteiden vähäisyys varhaisessa saneerausmenettelyssä siihen, että hakijat pyrkivät varhaiseen saneerausmenettelyyn niissäkin tilanteissa, joihin menettelyä ei ole jo syntyneen maksukyvyttömyyden vuoksi tarkoitettu. Käräjäoikeus kuitenkin toteaa, ettei direktiivistä johtuvalle esteperusteiden vähäisyydelle ole kansallisella lainsäädännöllä tehtävissä mitään.

Käräjäoikeus arvioi, että kolmen kuukauden voimassaoloaika maksu-, perintä- ja muille kielloille varhaisessa saneerausmenettelyssä on niin lyhyt, että todennäköisyys voimassaoloajan jatkon hakemiselle tulee olemaan suuri. Kieltojen määräaikaisuuden on ehdotuksessa katsottu kannustavan aktiiviseen toimintaan, mutta käräjäoikeuden mukaan kannustavat tai oikeammin patistavat säännökset olisivat yhtä paljon tai jopa enemmän paikallaan myös perusmuotoista saneerausmenettelyä haettaessa, jolloin maksukyvyttömyys on jo käsillä ja vaara toiminnan pikaisesta päättymisestä todellinen.

Käräjäoikeus toteaa vielä, että koska selvästi yleisin syy hakea yrityssaneerausta on ollut pyrkimys kieltojen voimaan saattamisesta tilanteessa, jossa hakijaa uhkaa myös konkurssi, paikallaan saattaisi olla myös sellainen sinänsä itsestään selvä säännös, jonka mukaan tuomioistuimen ei tarvitsisi ryhtyä tutkimaan hakemusta ennen kuin kaikki tarpeellinen ja esimerkiksi asetuksessa määritelty materiaali on toimitettu sen käyttöön. Mietinnössä esimerkiksi ehdotetaan, että kiellot on määrättävä, jollei ole todennäköistä, että ne eivät ole tarpeen. Käräjäoikeuden mukaan todennäköisyyspäätelmiä hakijan taloudellisesta asemasta ei kuitenkaan voida tehdä ennen kuin oikeanlaista informaatiota on toimitettu riittävä määrä, ja nykyisellään todennäköisyyspäätelmät eivät onnistu tuomioistuimeen saapuvien alustavien hakemusluonnosten perusteella kuin poikkeustapauksissa.

Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus katsoo, että tekniset ratkaisut varhaisen saneerausmenettelyn lisäämiseksi voimassa olevaan yrityssaneerauslakiin ovat jossain määrin omiaan heikentämään lain selkeyttä. Lain vaikeaselkoisuutta lisää myös esimerkiksi se, että tietyt pykälät antavat eri suuntaisia määräyksiä riippuen siitä, onko kyse varhaisesta vai perusmuotoisesta saneerausmenettelystä. Jos varhainen saneerausmenettely lisätään voimassa olevaan lakiin sen sijaan, että siitä säädettäisiin erillisessä laissa, esityksen jatkovalmistelussa on käräjäoikeuden mukaan kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, kumpaa saneerausmenettelyä tietty säännös koskee vai koskeeko se molempia. Esimerkiksi hakemuksen toimittamista koskevassa 69 §:ssä tai menettelyn lakkaamista koskevassa 78 §:ssä puhutaan yleisesti saneerausmenettelystä, jolla viitattaneen kuitenkin sekä varhaiseen että perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn. Toisaalta ehdotetussa 4 c §:ssä säädetään nimenomaan varhaisen saneerausmenettelyn keskeyttämisestä, mutta myös edellä mainittu 78 § tulee sovellettavaksi keskeyttämisshakemuksen käsittelyyn.

Käräjäoikeus katsoo edelleen, että välimietinnössä ei näytetä esitettävän muutosta yrityssaneerauslain 1 §:ään, jossa säädetään perusmuotoisen saneerausmenettelyn tarkoituksesta, vaikka tällainen tarkennus lienee myös varhaisen saneerausmenettelyn kohdalla tarpeen. Varhaisen saneerausmenettelyn tarkoituksella saattaa olla tietyissä tapauksissa merkitystä jopa harkittaessa hakemuksen menestymistä. Lisäksi käräjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että välimietinnössä ei erikseen mainita, edellyttäisiinkö varhaista saneerausmenettelyä koskevalta hakemukselta samoja liiteasiakirjoja kuin perusmuotoista saneerausmenettelyä koskevalta hakemukselta. Hakemuksen toimittamista koskeva 69 § ja sen sisältämä viittaus yrityssaneerausasetukseen näyttäisivät kuitenkin koskevan kumpaakin menettelyväylää. Käräjäoikeus pitää tarkoituksenmukaisena, että hakemuksen liitteenä on tilintarkastajan selvitys, jossa otetaan kantaa siihen, uhkaako velallista maksukyvyttömyys. On oletettavaa, että velkojat tulevat toisinaan riitauttamaan varhaista saneerausmenettelyä koskevia hakemuksia katsoen velallisia maksukyvyttömiksi. Toisaalta näyttäisi myös siltä, että ehdotetussa 4 b §:ssa tarkoitettu uhkaava maksukyvyttömyys tul-taisiin tutkimaan tuomioistuimessa viran puolesta.

Voimassa olevan yrityssaneerausasetuksen 1 a §:n 4 kohdan mukaan tilintarkastajan selvityksen tulee sisältää tarpeellisessa laajuudessa tiedot muista seikoista, joilla saattaa olla merkitystä arvioitaessa yrityssaneerauslain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja saneerausmenettelyn aloittamisen edellytyksiä. Käräjäoikeus toteaa, että kohtaan olisi aiheellista lisätä, että mikäli kysymys on varhaista saneerausmenettelyä koskevasta hakemuksesta, tilintarkastajan selvityksen tulee sisältää tiedot seikoista, joilla saattaa olla merkitystä arvioitaessa yrityssaneerauslain 1 a luvun 4 b ja 4 c §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä. Tilintarkastajan selvityksessä tarkoitettulla arviolla uhkaavasta maksukyvyttömyydestä voi olla merkitystä varhaisen saneerausmenettelyn edellytyksiä tai ainakin väliaikaisia kieltoja harkittaessa.

Käräjäoikeus toteaa vielä, että välimietinnössä esitettyjen perustelujen mukaan varhaista saneerausmenettelyä koskevaan hakemukseen olisi aina liitettävä selvitys uhkaavasta maksukyvyttömyydestä, mutta pykälätasolle vaatimusta ei ole kirjoitettu samassa muodossa. Ehdotetun 69 §:n 2 momentissa puhutaan sen sijaan velallisen taloudellista tilannetta koskevasta selvityksestä.

Oulun käräjäoikeuden mukaan se, että velallisen maksukyvyttömyys muodostaisi esteen varhaiselle saneerausmenettelylle, lisäisi rajanvetoa uhkaavan maksukyvyttömyyden ja maksukyvyttömyyden välille ja tulisi mahdollisesti näkymään myös todistelun tarpeen ja asioiden istuntokäsittelyn lisääntymisenä. Esteperusteiden vähyyks kuitenkin helpottaisi saneerausmenettelyn aloittamista ja todennäköisesti lisäisi saneeraushakemusten määrää.

Käräjäoikeuden mukaan maksu-, perintä- ja muiden kieltojen määräämiseen liittyvä harkinta varhaisen saneerausmenettelyn alkuvaiheessa olisi tuomioistuimessa uusi ratkaisuvaihe, joka voisi joissakin tilanteissa edellyttää jopa istuntoa. Velkojat voisivat vastustaa

kieltojen määräämistä esimerkiksi siitä syystä, että saneerausohjelman laatimiselle tai vahvistamiselle ei ole edellytyksiä tai että hakemuksen tarkoituksena on velkojien perintätöiden estäminen. Tämä olisi mahdollista siitä huolimatta, että kyseiset seikat eivät olisi varhaisessa saneerausmenettelyssä varsinaisia esteperusteita.

Käräjäoikeuden mukaan kielloille ehdotettu 12 kuukauden enimmäisvoimassaoloaika on perusteltu, sillä kolme kuukautta ei aina ole riittävä aika velallisen kokonaistilanteen ja sen kehityksen arviointiin. Enimmäisvoimassaoloaika myös jännevöttänee saneerausohjelmaehdotuksen laatimisaikataulua, sillä tavoitteena olisi myös ohjelman vahvistaminen kieltojen voimassa ollessa. Voimassaoloaikojen pidennyspyynnöt, mahdolliset velkojien tai velallisen kuulemiset sekä päätöksenteko aiheuttavat tuomioistuimessa kuitenkin lisätyötä nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

Käräjäoikeuden mukaan se, että kynnys siirtyä varhaisesta saneerauksesta perusmuotoiseen saneeraukseen asetettaisiin käytännössä korkeammalle verrattuna tilanteeseen, jossa velallinen hakee suoraan perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn maksukyvyttömyyden perusteella, ei ole omiaan helpottamaan saneerausmenettelyn aloittamista. Kun velallinen hakee voimassa olevan lain mukaiseen saneerausmenettelyyn maksukyvyttömyyden perusteella, käräjäoikeuden on ainoastaan kuultava suurimpia velkojia, mutta heidän hyväksyntänsä ei ole välttämätöntä. Ehdotuksen mukaan siirtymä perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn kuitenkin edellyttäisi nykyisiä yhteis- ja puoltohakemuksille asetettuja vaatimuksia vastaavasti, että vähintään viidennes velkojista sen hyväksyy. Lisäksi käräjäoikeus toteaa, että ehdotettu siirtymämahdollisuus tarkoittaisi uutta työvaihetta ja siten lisätyötä tuomioistuimille.

Pirkanmaan käräjäoikeus katsoo, että maksu-, perintä- ja muiden kieltojen osalta ehdotetut määrääjat ovat sopivia ja perusteltuja. Käräjäoikeus esittää kuitenkin harkittavaksi, voitaisiinko perusteluihin lisätä, että kieltojen voimassaoloajan jatkamista koskeva pyyntö tulisi esittää hyvissä ajoin ennen asetetun määräajan päättymistä, jotta tuomioistuin ehtisi varmasti tutkia ja ratkaista pyynnön jo ennen kieltojen katkeamista ilman, että käsittely häiritsee tarpeettomasti tuomioistuimen muuta työtä. Käräjäoikeuden mukaan on tavanomaista, että erilaisten määräaikojen pidentämistä koskevat pyynnöt esitetään vasta määräajan ollessa loppumassa, jolloin tuomioistuin ei välttämättä ehdi tehdä minkäänlaista päätöstä asiassa ennen kieltojen voimassaoloajan päättymistä. Näin tapahtuu erityisesti silloin, jos pyyntö kieltojen jatkamisesta on puutteellinen, ja tuomioistuin joutuu kehottamaan pyynnön esittäjää täydentämään pyyntöään.

Pohjanmaan käräjäoikeus suhtautuu työryhmän ehdotuksiin kriittisesti. Käräjäoikeus ennakoi, että mahdollisuudesta hakea varhaista ja perusmuotoista yrityssaneerausta samalla kertaa muodostuisi pääsääntö, mikä olisi ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että velallinen hakeutuisi yrityssaneeraukseen jo varhaisessa vaiheessa maksukyvyttömyyden

uhatessa. Hakemukset tehtäisiin edelleen jo maksukyvyttömyyden ollessa tosiasiallisesti käsillä, jolloin varhaisen saneerauksen hakemisesta samalla kertaa muodostuisi vain tarpeeton ja menettelyä pitkittävä lisävaihe, joka olisi myös omiaan lisäämään menettelyn kokonaiskustannuksia.

Käräjäoikeuden mukaan varhaista ja perusmuotoista menettelyä ei pitäisi voida hakea samanaikaisesti. Sen sijaan käräjäoikeus esittää, että varhainen ja perusmuotoinenkin menettely käynnistyisivät velallisen tai velkojien käräjäoikeudelle tekemällä hakemuksella selvittäjän määräämiseksi. Selvittäjän tehtävänä olisi puolestaan arvioida pikaisesti velallisen maksukyvyttömyyden tila ja valita sen perusteella oikeaksi katsomansa menettelymuoto saneerauksen toteuttamiseksi. Tämän arvion tekemiseksi uhkaavan maksukyvyttömyyden arviointikriteerit tulisi myös määritellä laissa tarkemmin.

Käräjäoikeuden mukaan erityisen vaikeaselkoisena ja yleistä oikeustajua loukkaavana voidaan pitää sitä, että työryhmän näkemyksen mukaan direktiivistä johtuu, että varhaisen saneerausmenettelyn esteeksi ei voida asettaa hakemuksen tekemistä velkojan perintätoimien estämiseksi eikä myöskään yhtiön omistajan tai johdon yritystoiminnassa tekemiä rikoksia, elleivät kyseessä ole vakavat rikokset, vaikka yritys olisi joutunut näiden rikosten vuoksi uhkaavan maksukyvyttömyyden tilaan. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan tulisi vielä harkita, onko direktiiviä todella tulkittava mainitulla tavalla ottaen huomioon, että yhtiön ja sen johdon velvollisuudet muita sidosryhmiä kohtaan on otettava yksityiskohtaisesti, tasapainoisesti ja ennakoitavalla tavalla huomioon kansallisessa erityislainsäädännössä. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan varhaisen saneerausmenettelyn aloittaminen yritystoiminnassa tehdystä rikoksesta huolimatta on juuri tällaisen kansallisessa lainsäädännössä saavutetun tasapainon vastaista.

Päijät-Hämeen käräjäoikeus katsoo, että oikeusturvatakeet huomioon ottaen tuomioistuimilla on esitetyin tavoin perusteltua säilyttää nykyisenkaltainen rooli yrityssaneerausasioissa. Sen mukaan varhaisen ja perusmuotoisen saneerausmenettelyn rajapintaan voidaan olettaa liittyvän säännösten tulkintaan liittyviä erimielisyyksiä, jotka työllistävät jatkossa ainakin jossakin määrin myös tuomioistuimia.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus esittää tarkennusta maksu-, perintä- ja muiden kieltojen määräämistä koskeviin ehdotuksiin. Käräjäoikeuden mukaan olisi perusteltua harkita, tulisiko lakiin lisätä määräaika, johon mennessä pyyntö kieltojen voimassaoloajan pidentämisestä olisi viimeistään toimitettava tuomioistuimelle, taikka tulisiko laissa säätää, että määräajan pidentämistä koskeva pyyntö on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä. Olisi tarkoituksenmukaista, että pyyntö kieltojen voimassaolon jatkamisesta toimitettaisiin tuomioistuimelle hyvissä ajoin ennen määräajan päättymistä, jotta käräjäoikeus voisi tarvittaessa tutkia, onko asiassa edellytyksiä määräajan jatkamiselle.

Käräjäoikeus esittää tarkennusta myös saneerausmenettelyn ja konkurssimenettelyn väliin suhteeseen. Ehdotuksen mukaan saneerausmenettelyn ja konkurssimenettelyn suhteesta nykyisellään säädettyä sovellettaisiin jatkossa sekä varhaisessa että perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä. Kyseisten säännösten mukaan saneeraushakemuksen vireilletulo ei estä konkurssiasian käsittelyn jatkamista tuomioistuimessa, ja konkurssiasian käsittelyn yhteydessä voi siten käydä ilmi, että velallinen on ainakin konkurssilain näkökulmasta maksukyvytön. Konkurssihakemuksen vireillä ollessa tehdyn varhaisen saneerausmenettelyhakemuksen käsittely voi näin ollen olla ongelmallista maksukyvyttömyyden osalta. Käräjäoikeuden mukaan tällaiset tilanteet tulisi ottaa ehdotetussa sääntelyssä paremmin huomioon.

2.2.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Konkurssiasiamies katsoo, että varhaiseen saneerausmenettelyyn liittyvien maksu-, perintä- ja muiden kieltojen painottuminen menettelyn alkuvaiheeseen on hyvä asia. Kun kiellot voivat olla voimassa enintään 12 kuukautta, ellei velallinen kieltojen voimassaoloajan päättyessä siirry perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn, on siirtymän aiheuttama lisätyö huomioon ottaen oletettavaa ja samalla toivottavaa, että varhaisen väylän saneerausohjelma pyritään saamaan hyväksytyksi kieltojen maksimijassa eli vuoden kuluessa. Tämä voi joissakin tapauksissa nopeuttaa menettelyä verrattuna nykyiseen malliin, jossa kieltojen kestolla ei ole takarajaa.

Konkurssiasiamies katsoo edelleen, että selvittäjän roolia menettelyväylästä toiseen siirryttäessä olisi aihetta selvittää. Siirtymää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tilanteessa, jossa velallinen on niin syvästi maksukyvytön, ettei saneerauksen jatkamiselle perusmuotoisenaakaan ole edellytyksiä, selvittäjä hakisi menettelyn keskeyttämistä eikä sen jatkamista perusmuotoisena saneerausmenettelynä. Käytännön tilanteiden selkeyttämiseksi ja menettelyjen pitkittämisen estämiseksi konkurssiasiamies esittää harkittavaksi, että lakiin otettaisiin selvittäjää selkeämmin velvoittava säännös, jonka mukaan selvittäjän tulisi hakea menettelyn keskeyttämistä, jos sekä varhaisen että perusmuotoisen saneerauksen edellytykset lakkaavat olemasta voimassa.

Valtiokonttori kiinnittää huomiota siihen, että uhkaavan maksukyvyttömyyden sisältöä ja kriteerejä ei ole ehdotuksessa määritelty, minkä vuoksi varhaisen ja perusmuotoisen saneerausmenettelyn rajaero uhkaa jäädä käytännössä epäselväksi ja tulkinnanvaraiseksi. Etenkin kun yritys voisi ehdotuksen mukaan hakeutua yhtäaikaaisesti sekä varhaiseen että perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn, Valtiokonttori katsoo, että varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen edellytykset tulisi määritellä tarkemmin, jotta yritysten hakeutuminen varhaisen tai perusmuotoisen menettelyn piiriin olisi tarkemmin rajattua ja siten velkojien taholta paremmin ennakoitavissa.

Valtiokonttori kiinnittää huomiota myös siihen, ettei velkojia kuultaisi varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisen yhteydessä lainkaan. Tarve arvioida hakemuksen perusteita ja menettelyn edellytysten täyttymistä ei sen mukaan poistu, vaikka kynnystä saneerausmenettelyn aloittamiseksi lasketaan. Tuomioistuimille jää laaja vastuu varmistaa saneerausmenettelyn edellytysten täytyminen sekä se, etteivät yritykset käytä varhaista saneerausmenettelyä velkojien perintätoimien estämiseen tai väistämättömän konkurssin viivästyttämiseen.

Verohallinnon mukaan uhkaavan maksukyvyttömyyden tunnistaminen ja arviointi edellyttää sekä liiketaloudellista että oikeudellista arviointia. On odotettavissa, että aloittamisharkinnassa tulee jatkossa käsiteltäväksi tulkintatilanteita ja hakemusten riitautuksia. Verohallinto katsoo, että vaikka konkurssilain maksukyvyttömyysolettamat eivät sellaisinaan sovellu saneeraustapauksiin, joitakin olettamien suuntaisia tulkintoja voisi olla mahdollista tehdä myös saneerauksessa. Esimerkiksi tulokseton ulosotto-perintä, vireillä oleva konkurssihakemus taikka verojen, työeläkemaksujen tai muiden lakisääteisten maksujen maksamatta jääminen useiden kuukausien ajalta voisi osoittaa, että velallinen on jo maksukyvyttö, jolloin varhaisen saneerauksen edellytyksiä ei olisi olemassa.

Verohallinnon mukaan kahden erilaisen menettelyväylän luomisen vuoksi on perusteltua, että saneeraushakemuksessa tulisi ilmaista, kumpaa menettelyväylää hakemus koskee, ja että hakijalla olisi mahdollisuus sisällyttää hakemukseensa myös vaihtoehtoinen menettelyväylä. Velkojalla pitäisi olla käytettävissä riittävät selvitykset ja mahdollisuus lausua vaihtoehtoisista perusteista samalla kertaa. Tämä myös jouduttaisi asian käsittelyä.

Verohallinnon näkemyksen mukaan varhaiseen saneerausmenettelyyn hakeutuvalta velalliselta pitäisi edellyttää, että kirjanpito olisi työryhmän mietinnössä ehdotettuja eli voimassa olevan yrityssaneerailain mukaisia kriteereitä paremmassa kunnossa. Kyseisten kriteerien mukaan olennaisesti puutteellinen tai virheellinen kirjanpito estäisi menettelyn aloittamisen, paitsi jos osoitetaan, että kirjanpito voidaan vaikeuksista saattaa asianmukaiseen ja luotettavaan tilaan. Verohallinnon näkemyksen mukaan kirjanpidon puutteellisuus, vaikka se olisikin ehdotetun kriteerin mukaisesti korjattavissa, voisi kuitenkin hyvin todennäköisesti vaikuttaa varhaisen saneerausmenettelyn aloittamisharkintaan, jos velkojat riitauttavat hakemuksen. Varhaisessa saneerausmenettelyssä kirjanpidon olisi luotettavasti osoitettava, että velallinen on vasta uhkaavasti maksukyvyttö eikä jo siten maksukyvyttö, että ainoa vaihtoehto on perusmuotoinen saneerausmenettely, ja annettava luotettavaa ja ajantasaista tietoa velallisen toiminnan kannattavuudesta niin kutsuttua elinkelpoisuustestiä varten. Samalla Verohallinto kuitenkin toteaa, että direktiivi ei näytä sallivan työryhmän mietinnössä ehdotetusta poikkeavaa esteperustetta.

Verohallinnon mukaan on selkeä ja velkojien yhdenvertaisuuden kannalta hyvä ratkaisu, että varhaisessa saneerausmenettelyssä määrättäisiin joko kaikki kiellot tai ei lainkaan

kieltoja. Mahdollisuus jättää kiellot tietyissä tapauksissa määräämättä todennäköisesti myös hillitsee varhaisen saneerausmenettelyyn hakeutumisen väärinkäyttöä. Verohallinnon mukaan ehdotuksesta jää kuitenkin hieman epäselväksi, mihin seikkoihin vedoten velkoja voisi osoittaa, että olisi perusteltua jättää kiellot määräämättä. Ehdotetun säännöksen sanamuoto näyttää viittaavan vain kieltojen tarpeeseen, mutta tämä ei säännöksen perustelut huomioon ottaen vaikuta olleen tarkoitus. Jos kieltoja ei lainkaan määrättäisi, ei olisi myöskään määräaikoja eikä selvittäjää välttämättä määrättäisi, eli olisi jonkin tasoinen riski siitä, että mikään taho ei valvoisi varhaisen saneerausmenettelyn edistymistä. Velkojat voisivat kuitenkin jatkaa perintätoimiaan, joten ainakaan velkojille ei syntyisi vahinkoa.

Verohallinnon mukaan silloin, kun selvittäjä hakee varhaisen menettelyn jatkamista perusmuotoisena menettelynä, selvittäjän olisi annettava velkojille riittävä selvitys velallisen tilanteesta. Koska tuomioistuin tutkisi perusmuotoisen saneerauksen esteitä tässä vaiheessa vain rajoitetusti, velkojat tarvitsevat riittävän selvityksen voidakseen vedota esteperusteisiin selvittäjälle antamassaan lausumassa tai harkita keskeyttämishakemuksen tekemistä, jos velkojalla on menettelyn jatkamisesta tai keskeyttämisperusteesta eri näkemys kuin selvittäjällä. Verohallinnon mukaan on ehdotuksen perustelujenkin valossa selvää, että menettelyn jatkamista perusmuotoisena saneerauksena tulisi hakea vain tilanteissa, jossa maksuohjelma on mahdollista saada aikaan, vaikka velallisen maksukyky on heikentynyt.

Ulosottolaitos/Valtakunnanvoudin kanslia toteaa, että on hyvä ja ulosottotäytäntöönpanon kannalta selkeä ratkaisu, että varhaisen saneerausmenettelyn alkamiseen liittyviä maksu-, perintä ja muita kieltoja ei voitaisi määrätä voimaan vain osittain. Kun kieltoja koskeva päätös on lähtökohtaisesti tarkoitettu tehtäväksi yhdessä aloittamispäätöksen kanssa, ulosottomies saisi tiedon kieltojen määräämisestä selkeästi päätöksen muodossa. Toisaalta tästä seuraa vaatimuksia aloittamispäätöksen selkeydelle, sillä saneerausmenettelyn oikeusvaikutukset olisivat jatkossa erilaisia menettelyväylästä riippuen, eikä aloituspäätös saisi jättää tulkinnanvaraa siitä, kummasta menettelyväylästä asiassa on kyse. Myöskään kieltojen määrääminen velallisen hakemuksesta menettelyn aloittamisen jälkeen ei ole ulosoton näkökulmasta ongelmallista, koska kieltojen voimaantulo olisi sidottu niitä koskevan päätöksen antamisajankohtaan eikä esimerkiksi taannehtivasti menettelyn aloittamiseen.

Ulosottolaitos/Valtakunnanvoudin kanslia toteaa edelleen, että koska kiellot olisivat varhaisessa saneerausmenettelyssä voimassa lähtökohtaisesti kolme kuukautta, ulosottomies huomioisi kieltojen voimassaolon tämän lähtökohtaisen voimassaoloajan perusteella viran puolesta ja kieltojen voimassaolo kirjattaisiin ulosoton tietojärjestelmään kolmeksi kuukaudeksi. Ulosoton asiamäärät huomioiden ulosottomenettelyssä ei ole mahdollista säännönmukaisesti erikseen lähteä tiedustelemaan sitä, onko kieltojen voimassaoloa yksittäistapauksessa jatkettu. Mikäli päätöstä kieltojen jatkamisesta ei toimiteta ulosottomiehelle

kolmen kuukauden kuluessa aloittamis päätöksestä, ulosoton täytäntöönpanotoimet jatkuisivat normaalisti. Selkeyden vuoksi kieltojen määräämistä koskevassa päätöksessä olisi hyvä todeta kieltojen olevan voimassa kolme kuukautta, ellei voimassaolosta myöhemmin toisin määrätä.

2.2.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Finanssiala ry (FA) toteaa, että velkojien vahingoksi voi vähintään lyhyellä aikavälillä koitua se, että varhaisen saneerausmenettelyn esteet olisivat direktiivin vaatimusten vuoksi jonkin verran perusmuotoisen saneerausmenettelyn esteperusteita suppeammat. Pidemmällä aikavälillä sopimussuhteen jatkumisen mahdollistava onnistunut saneerausmenettely voi kuitenkin olla velkojallekin edullinen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n mukaan uhkaavan maksukyvyttömyyden tilanteiden määrittely on keskeistä ja sen tulisi perustua liiketaloudellisiin, dokumentoitavissa oleviin tekijöihin. Mitä varhaisemmassa vaiheessa saneerausmenettelyä haetaan, sitä enemmän edellytysten täytyminen perustuu lyhyemmän aikavälin tietoon, oletuksiin ja tulevaisuuden näkymiin. Kyseinen haaste tunnistetaan myös työryhmän mietinnössä, jossa uhkaavaa maksukyvyttömyyttä ja maksukyvyttömyyttä koskevien tulkintatilanteiden arvioidaan lisääntyvän. SAK:n mukaan perusteiden on tältä osin oltava täysin selkeästi ainoastaan liiketaloudellisiin seikkoihin perustuvia.

Suomen Asianajajaliitto katsoo, että koska varhainen saneerausmenettely edellyttää uhkaavaa maksukyvyttömyyttä, pitäisi uhkaava maksukyvyttömyys määritellä mahdollisimman selkeästi. Muuten varhaisten maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittaminen voi lykkääntyä sen vuoksi, että saneerausta vastustava velkoja voi esittää, ettei kyseessä ole uhkaava maksukyvyttömyys, vaan tosiasiallisesti velallinen on jo maksukyvytön. Vaikka määritelmästä varmasti aikanaan syntyy myös oikeuskäytäntöä, on määritelmän muodostuminen pelkästään oikeuskäytännössä liian hidasta. Uhkaavan maksukyvyttömyyden osoittamisen ei tulisi olla liian korkean kynnyksen takana, jotta velallisyhtiöt voivat hakeutua varhaiseen menettelyyn ja saada suojaa riittävän ajoissa. Lähtökohtaisesti maksukyvyttömyyden muutaman kuukauden perspektiivillä tulisi riittää, mikäli se on velallisyhtiön selvityksen perusteella objektiivisesti arvioiden todennäköistä. Lainsäätäjän tulisi arvioida uhkaavan maksukyvyttömyyden käsitteen päivittämistä myös siksi, että käsite on ollut yrityssaneerauslaissa sen voimaantulosta lähtien, ja määritelmää on kehitetty muissakin maissa tämän jälkeen.

Asianajajaliitto katsoo edelleen, että työryhmän mietinnössä ehdotettu mahdollisuus hakea ensisijaisesti varhaiseen saneerausmenettelyyn ja toissijaisesti perusmuotoiseen saneerausmenettelyyn voi johtaa saneeraushakemusten laajenemiseen. Tämän

seurauksena hakemusten laatiminen ja käsitteleminen vievät entistä enemmän aikaa ja velalliselle aiheutuu entistä enemmän kustannuksia, mitä ei voida pitää hyvänä kehityssuuntana.

Asianajajaliitto katsoo edelleen, että työryhmän mietinnössä ehdotettu menettely maksu-, perintä ja muiden kieltojen määräämisen osalta vaikuttaa kaikin puolin hyvältä ja loogiselta. Yksi mahdollinen ongelmakohta voi kuitenkin olla se, että jos yksi tai useampi velkoja aktiivisesti vastustaa kieltojen määräämistä, he voivat venyttää menettelyn aloittamisprosessia ja tämä voi puolestaan vaarantaa koko saneerauksen. Asianajajaliiton käsityksen mukaan tämä on mahdollista myös voimassa olevan menettelysääntelyn puitteissa, mutta oikeuskäytännössä näin käy harvoin, sillä yleensä tuomioistuimet määräävät väliaikaiset kiellot voimaan matalalla kynnyksellä muita asianosaisia kuulematta. Asianajajaliitto ei katso, että kohtaa tarvitsisi muuttaa, mutta se haluaa kiinnittää potentiaaliseen ongelmaan huomiota.

Asianajajaliitto katsoo edelleen, että työryhmän mietinnössä ehdotettu sääntely varhaisessa saneerausmenettelyssä laaditun saneerausohjelman pakkovahvistamiseksi tulee todennäköisesti erittäin harvoin sovellettavaksi. Asianajajaliitto myös kannattaa työryhmän mietinnössä ehdotettua sääntelyratkaisua, jonka mukaan pakkovahvistamiseen liittyvää velallisen suostumusta ei edellytetä kaikilta velallisilta vaan ainoastaan mikroyrityksiltä sekä pieniltä ja keskisuurilta yrityksiltä, jolloin menettelyä hankaloittavia ja mahdollisesti hidastavia piirteitä voitaisiin mahdollisimman tehokkaasti rajata.

Suomen Tilintarkastajat ry:n mielestä uhkaavan maksukyvyttömyyden määritelmä ja prosessin eteenpäin vieminen varhaisessa saneerausmenettelyssä jäävät jossain määrin avoimiksi. Ehdotus herättää sen mukaan kysymyksen muun muassa siitä, miten uhkaavan maksukyvyttömyyden olemassaolo tulee voida osoittaa. Jatkovalmistelussa voisi olla aiheellista kiinnittää huomiota siihen, miten prosessia seurataan ja valvotaan ja miten siitä raportoidaan.

Professori Tuula Linna toteaa, että ehdotuksessa ei ole ainakaan säännösten kuvattu varhaisen saneerausmenettelyn tarkoitusta eikä sitä, onko tarkoitus sama kuin perusmuotoisella saneerausmenettelyllä. Ehdotuksessa jää professori Linnan mukaan epäselväksi myös se, saako varhainen saneerausmenettely muiden lakien katsannossa samat oikeusvaikutukset kuin perusmuotoinen saneerausmenettely ja tarkoitetaanko muiden lakien yrityssaneeraukseen liittyvissä säännöksissä perusmuotoista saneerausmenettelyä, varhaisista saneerausmenettelyä vai molempia.

Professori Linna toteaa edelleen, että kun voimassa olevien säännösten mukaan saneerausmenettelyä ei saa aloittaa, jos on todennäköistä, että maksukyvyttömyyttä ei saneerausohjelman avulla voida poistaa tai että sen uusiutumista ei voida torjua muuten kuin

lyhytaikaisesti, myös varhaisen saneerausmenettelyn osalta tarvittaisiin jokin vastaava säännös, jonka mukaan menettelyä ei saisi aloittaa, jos sen avulla maksukyvyttömyyden uhkaa ei todennäköisesti voida torjua eli jos syy uhkaavaan maksukyvyttömyyteen on esimerkiksi velallisen omissa toimissa. Professori Linna korostaa, että vaikka direktiivi ei näytä sallivan juurikaan esteperusteita varhaiselle saneerausmenettelylle, esteperusteet ovat kuitenkin niin keskeisiä, että direktiivin joustomahdollisuudet tulisi tutkia tarkoin.

Professori Linnan mukaan myös ehdotus varhaisen saneerausmenettelyn suhteesta konkurssiin vaikuttaa liian jäykältä etenkin tilanteissa, joissa varhaisen menettelyn alkamisen jälkeen havaitaan, että menettelyn edellytykset eivät täyttyneet alun alkaenkaan.

2.3 Selvittäjää koskevat ehdotukset

2.3.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että selvittäjän määräämistä koskevat säännökset kirjoitettaisiin nykyistä loogisemmaksi kokonaisuudeksi ja että niitä yhtenäistettäisiin konkurssin pesänhoitajaa koskevien säännösten kanssa. Käytännössä selvittäjäksi tai pesänhoitajaksi esitetyn henkilön tulisi antaa tuomioistuimelle selvitys siitä, että hänellä on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus ja että hän on muutoinkin tehtävään sopiva.

Kelpoisuusvaatimukseen liittyvänä asiana työryhmän mietinnössä todetaan, että jatkossa olisi tarpeellista selvittää mahdollisuutta luoda erillinen rekisteri, johon konkurssissa määrättävän pesänhoitajan ja yrityssaneerausmenettelyssä sekä mahdollisesti myös yksityishenkilön velkajärjestelyssä määrättävän selvittäjän kelpoisuusedellytykset täyttävät ja tehtäviin nimitettävissä olevat henkilöt merkittäisiin. Tällaisen rekisterin luomiseen liittyy kuitenkin monia selvitystarpeita ja avoimia kysymyksiä, eikä sitä ehdoteta toteutettavaksi maksukyvyttömyysdirektiivin täytäntöönpanoa koskevan työn yhteydessä.

Lisäksi työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että selvittäjän määräämisestä säädettäisiin varhaisessa ja perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä eri tavoilla. Varhaisessa saneerausmenettelyssä selvittäjä määrättäisiin lähtökohtaisesti vain tarvittaessa. Tietyissä tilanteissa, kuten silloin, kun saneerausohjelmaa ollaan vahvistamassa ilman kaikkien ryhmäenemmistöjen suostumusta, selvittäjä olisi kuitenkin aina määrättävä.

Selvittäjän ja pesänhoitajan kelpoisuusvaatimusten yhtenäistämiseen ja kelpoisuutta koskevan selvityksen toimittamiseen liittyvä lausuntopalaute on valtaosin myönteistä. Moni lausunnonantaja ilmoitti kannattavansa myös erillisen rekisterin luomiseen liittyvää jatko selvitystyötä. Jotkut lausunnonantajat nostivat esiin sen, että selvittäjien ja pesänhoitajien

kelpoisuuden ohella huomiota tulisi kiinnittää myös velallista hakemusvaiheessa avustavien henkilöiden kelpoisuuteen.

Selvittäjän määräämistä koskevista menettelysäännöksistä saatu palaute on jossain määrin vaihtelevaa ja sisältää joitakin tarkentavia huomioita jatkovalmistelua varten.

2.3.2 Tuomioistuimet

Helsingin kärjäoikeus ennakoi, että selvittäjiksi tai pesänhoitajiksi esitetyiltä henkilöiltä jatkossa edellytettävät selvitykset kokemuksestaan, asiantuntemuksestaan ja kyvystään toimia tehtävässään tulevat olemaan laadultaan vaihtelevia. Keskenään vertailukelpoisten tietojen saaminen yksinomaan ehdotettujen henkilöiden omien selvitysten perusteella voi osoittautua toivottua harvinaisemmaksi. Muun muassa tämän vuoksi mietinnössä mainittu erillinen rekisteri, johon merkityt henkilöt ovat määrättävissä pesänhoitajaksi konkurssissa tai selvittäjäksi yrityssaneerauksessa tai yksityishenkilön velkajärjestelyssä, on kärjäoikeuden mielestä kannatettava.

Kärjäoikeuden mukaan selvittäjiksi tai pesänhoitajiksi määrätty henkilöt ovat valtaosin hoitaneet tehtävänsä moitteettomasti. Tuomioistuimen näkökulmasta suurempi ongelma on ollut hakemusten laatimisessa ennen niiden tuomioistuimeen toimittamista apuaan tarjoavat erinäiset palveluntuottajat, jotka laativat lähes vakiomuotoisia ja usein puutteellisia hakemuksia yrityksen tilanteesta tai toimialasta riippumatta. Kärjäoikeuden mukaan jotain olisi tehtävä sen edistämiseksi, että hakemukset saataisiin tuomioistuimeen edes hiukan valmiimpina.

Kärjäoikeuden mukaan se, että varhaisessa saneerausmenettelyssä määrättäisiin selvittäjä vain tarvittaessa ja tietyistä toimenpiteistä huolehtiminen jäisi tuomioistuimen tehtäväksi silloin, kun selvittäjää ei määrätä, tarkoittaa käytännössä tuomioistuinten työn lisääntymistä, mikä tulee ottaa huomioon saneerausasioiden käsittelyyn tarvittavia resursseja arvioitaessa. Selvittäjän määräämättä jättämisen käytännön vaikutukset huomioon ottaen on kärjäoikeuden mukaan kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että tuomioistuin missään tilanteessa päätyisi olemaan määräämättä selvittäjää.

Kärjäoikeuden mukaan hyödyt vasta saneerausohjelman vahvistamisvaiheessa määrättäystä selvittäjästä olisivat käytännössä pienet. Velalliselle lisäkustannuksia aiheuttava sääntely vaikuttaa tarpeettomalta tilanteesta, jossa saneerausmenettely on edennyt saneerausohjelman hyväksymisvaiheeseen saakka ilman selvittäjää, vaikka sääntelyn aiheuttama vaiva tuomioistuimen näkökulmasta rajoittuisikin vain muodollisen määräyksen antamiseen. Kärjäoikeuden mukaan säännökseen liittyvä pakko pitäisi pyrkiä poistamaan

viime kädessä direktiiviä muuttamalla, vaikka selvää on, ettei kyseinen keino ole nopeasti käytettävissä.

Oulun käräjäoikeus pitää selvittäjän kelpoisuusvaatimuksia koskevaa ehdotusta perusteltuna. Selvittäjäksi esitetyn henkilön toimittama selvitys olisi tarpeen etenkin silloin, jos selvittäjäksi esitetään henkilöä, joka ei ole aiemmin hoitanut selvittäjän tehtäviä kyseisessä tuomioistuimessa.

Käräjäoikeus pitää erittäin perusteltuna myös sitä, että tuomioistuimella olisi mahdollisuus määrätä selvittäjä sekä varhaisessa että perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä, vaikka velallinen tai velkojat eivät olisi sitä esittäneet. Käräjäoikeuden mukaan ehdotuksesta, joka koskee selvittäjän määräämistä saneerausohjelman pakkovahvistamisen vuoksi, ei kuitenkaan ilmene, mistä tarve selvittäjän määräämiseen vasta tässä vaiheessa menettelyä voisi johtua. Pakkovahvistamista koskien ehdotetut säännökset ovat kuitenkin tulkinnanvaraisia ja selvittäjän tekemä selvitystyö ja saneerausohjelmaan tehdyt ehdotukset voivat tässä tilanteessa helpottaa tuomioistuimen työtä.

Käräjäoikeuden mukaan epäselvyyttä voi aiheuttaa myös ehdotus, jonka mukaan selvittäjää yhteisessä lausumassaan vaatineet velkojat voisivat tietyissä tilanteissa joutua maksamaan selvittäjän palkkion, sillä pääsäännön mukaan velkoja, joka on esittänyt selvittäjää tavanomaisesti lausumassaan, ei kuitenkaan joutuisi vastuuseen selvittäjän palkkiosta. Selvittäjän palkkiota koskevien säännösten osalta käräjäoikeus myös esittää, että yritys-saneerauslain 87 §:n 4 momentin säännöstä selvittäjän palkkion vahvistamisesta tuomioistuimessa tarkistettaisiin siten, että tuomioistuin voisi velvoittaa suorittamaan selvittäjän palkkion velallisen varoista.

Pirkanmaan käräjäoikeus pitää selvittäjän kelpoisuusvaatimuksia koskevaa ehdotusta kannatettavana, koska se lisää merkittävästi tuomioistuimen mahdollisuutta nimittää sopivin ehdokas tehtävään. Tällä hetkellä tuomioistuimella ei aina ole muuta tietoa ehdokkaan kokemuksesta ja taidoista kuin hänen koulutuksensa, joten valinta joudutaan tekemään vailla riittävää mahdollisuutta verrata ehdokkaiden taitoa ja kokemusta.

Käräjäoikeus ehdottaa harkittavaksi myös sitä, voitaisiinko selvittäjäksi tai pesänhoitajaksi suostuva henkilö velvoittaa esittämään selvitys siitä, missä hän käytännössä hoitaa tehtäväänsä ja missä esimerkiksi neuvottelut ja kokoukset asianosaisten kanssa järjestetään. Tällä tavalla voitaisiin puuttua erääseen pesänhoitajien keskuudessa pitkään jatkuneeseen käytäntöön, jossa niiden asianajotoimistojen asianajajat, joilla on toimistot useissa kaupungeissa, näyttävät ilmoittavan vääriä osoitetietoja käräjäoikeuksille esittäessään itseään pesänhoitajan tehtävään. Näin toimimalla tuomioistuimelle luodaan virheellinen käsitys siitä, että pesää hoitaisi paikallistuntemusta omaava pesänhoitaja, vaikka todellisuudessa pesänhoitajan tehtävää hoidetaankin toisesta kaupungista käsin.

2.3.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Finnvera Oyj pitää erittäin kannatettavana sellaisen rekisterin perustamista, johon pesänhoitajan ja saneerausselvittäjän kelpoisuusedellytykset täyttävät ja tehtäviin nimitettävissä olevat henkilöt merkittäisiin. Rekisteriin merkitsemisen tulisi olla myös edellytys sille, että henkilö voitaisiin määrätä pesänhoitajaksi tai selvittäjäksi. Muutoinkin selvittäjän ammattitaitoon tulisi kiinnittää huomiota esimerkiksi erilaisin sertifioinnein.

Konkurssiasiamies pitää kelpoisuusvaatimuksia koskevia ehdotuksia erittäin tervetulleina. Esimerkiksi pesänhoitajat antavat nykyisin tuomioistuimelle suostumuksensa yhteydessä esteettömyysilmoituksen, joten kelpoisuuteen liittyvät tiedot olisi helppo liittää tähän selvitykseen. Tiedot antaisivat erityisesti tuomioistuimille nykyistä paremmat valmiudet selvittäjän valintaan, mutta palvelisivat myös muita asianosaisia.

Konkurssiasiamiehen mukaan olisi myös erittäin kannatettavaa, että mietinnössä mainittu hanke asiaa koskevan rekisterin tarpeellisuuden ja toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseksi toteutettaisiin mahdollisimman pian ja että hankkeen konkreettiseksi tavoitteeksi otettaisiin kyseisen rekisterin perustaminen Suomeen. Rekisteri tehostaisi ja hyödyttäisi myös konkurssiasiamiehen toimiston valvontatyötä merkittäväällä tavalla. Kansainvälisiä esimerkkejä erilaisista toteutuksista on olemassa, ja esimerkiksi Liettuan sähköinen pesänhoitajarekisteri ja siihen liittyvä pesänhoitajan valintaohjelma voisivat olla tutustumisen arvoisia.

Verohallinto pitää selvittäjän kelpoisuusvaatimuksia koskevaa ehdotusta erittäin kannatettavana. Pesänhoitajan määräämistä koskevasta sääntelystä voisi Verohallinnon mukaan ottaa enemmänkin vaikutteita selvittäjän määräämistä koskevaan sääntelyyn. Esimerkiksi selvittäjän palkkiolla voi olla velkojan kannalta välillisesti vaikutusta, joten olisi suotavaa, jos tuomioistuin voisi kehottaa selvittäjää ilmoittamaan palkkiovaatimuksensa perusteet. Verohallinto pitää hyvin tärkeänä myös selvittäjien ammattitaidon ylläpitämistä ja kehittämistä. Varsinkin uudet selvittäjät tarvitsevat tilaisuuksia ammattitaitonsa kehittämiseen käytännössä.

2.3.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry (FILA) pitää erittäin kannatettavana sellaisen rekisterin perustamista, johon pesänhoitajan ja saneerausselvittäjän kelpoisuusedellytykset täyttävät ja tehtäviin nimitettävissä olevat henkilöt merkittäisiin. Rekisteriin merkitsemisen tulisi olla myös edellytys sille, että henkilö voitaisiin määrätä pesänhoitajaksi tai selvittäjäksi.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n mukaan selvittäjän tai pesänhoitajan tehtävään esitettävän henkilön velvollisuus toimittaa selvitys kokemuksestaan,

asiantuntemuksestaan ja kyvyistään toimia pesänhoitajana tai selvittäjänä on hyvä asia, mutta selvitysten taso saattaa käytännössä vaihdella. Selvitys on kuitenkin hyvää lisäinformaatiota päätettäessä henkilön soveltuvuudesta tehtävään. Myös asiaa koskevan erillisen rekisterin perustaminen on SAK:n mielestä kannatettava ehdotus.

Suomen Asianajajaliitto toteaa, että selvittäjän kelpoisuusvaatimuksia koskeva mietintöteksti on kaikilta osin paikallaan. Pätevien ja kokeneiden selvittäjien määrääminen tehtävään palvelee sekä velallisen että velkojien etua ja voi monilta osin helpottaa myös tuomioistuinten työtä.

Asianajajaliitto toteaa edelleen, että olisi hyvä, että pesänhoitajan ja selvittäjän kelpoisuus edellytykset täyttävistä henkilöistä pidettäisiin rekisteriä ja että näihin tehtäviin nimitettäisiin vain rekisteriin merkityjä henkilöitä. Tällainen rekisteri voisi helpottaa uusien alalle tulevien henkilöiden pääsyä kyseisiin tehtäviin ja toisaalta estää tilanteita, joissa kyseisiin tehtäviin esitettäisiin henkilöitä ilman tarvittavaa osaamista, kokemusta ja asiantuntemusta. Samoin rekisteri voisi lisätä valintojen läpinäkyvyyttä ja yhdenmukaistaa eri käräjäoikeuksien käytäntöjä.

Asianajajaliitto toteaa edelleen, että jatkovalmistelussa voitaisiin harkita ammattitaitovaatimuksen asettamista myös saneeraushakemusten vireille panijoille. Asianajajaliiton mukaan hakemusten käsittely todennäköisesti nopeutuisi ja saneerausten onnistumisen mahdollisuudet kasvaisivat, jos jo hakemusvaiheessa olisi tehty riittävä perustyö. Muutos myös vähentäisi hakemusten täydentämistarvetta ja toisaalta myös hakemuksia, jotka tehdään vain velkojen perinnän hidastamiseksi tai muiden saneeraukselle vieraiden tavoitteiden vuoksi.

2.4 Saneerauksenvaraisten sopimusehtojen pätemättömyys

2.4.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että yrityssaneerauslakiin lisättäisiin säännökset saneerauksen varalta laadittujen sopimusehtojen ja muiden sitoumusten, järjestelyjen ja toimenpiteiden pätemättömyydestä. Muutostarve johtuu direktiivistä, mutta ehdotuksen mukaan uusi sääntely koskisi molempia menettelyväyliä. Vähäiset ehdotuksesta saadut kommentit ovat sävyiltään myönteisiä mutta samalla myös vaihtelevia sen suhteen, kuinka suurta käytännön tarvetta ehdotetulle sääntelylle on.

2.4.2 Tuomioistuimet

Helsingin käräjäoikeuden mukaan se, että lakiin lisättäisiin säännökset saneerauksen varalta laadittujen sopimusehtojen ja muiden sitoumusten, järjestelyjen ja toimenpiteiden pätemättömyydestä, on ymmärrettävää direktiivistä seuraavien vaatimusten vuoksi. Käräjäoikeuden mukaan tällaisia sopimusehtoja tai järjestelyjä ei liene havaittu käytännössä.

2.4.3 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Suomen Asianajaliitto pitää ehdotusta erittäin tervetulleena. Saneerausselvittäjinä asianajajat törmäävät lähes jokaisessa saneerausmenettelyssä siihen, että velallisen vastapuoli pyrkii sopimukseensa otetun saneerauksenvaraisen ehdon perusteella irtisanomaan tai purkamaan sopimuksen tai pääsemään parempaan asemaan kuin muut saneerausvelkojat. Saneerauksenvaraisten sopimusehtojen soveltaminen on ollut saneerauskäytännössä josain määrin tulkinnanvaraista, joten ehtojen kieltäminen on lähtökohtaisesti perusteltua ja selkeyttää oikeustilaa. Etenkin se, että ehdotetulla sanamuodolla on tarkoitus kattaa erilaisia järjestelyjä ja toimenpiteitä laaja-alaisesti, on onnistunut ratkaisu.

2.5 Konsernitilin käyttöä koskevat poikkeukset maksukieltoon

2.5.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että yrityssaneerauslakiin otettaisiin säännökset konsernitilin käyttöä koskevista poikkeuksista maksukieltoon. Ehdotuksen tarkoituksena on, että konsernitilin käyttöä voitaisiin jatkaa tietyn aikaa yrityssaneerausmenettelyn alkamisen jälkeen, jotta konsernitilijärjestelmä ehditään purkaa ja luoda tilalle korvaava järjestely. Maksukiellon voimaantulo voi konsernitiliä käyttävässä yrityksessä aiheuttaa sen, että velallinen jää siirtymäaikana ilman käyttöpääomaa, mikä voi vaarantaa koko saneerausmenettelyn onnistumisen. Poikkeus koskisi molempia menettelyväyliä ja sitä voitaisiin soveltaa enintään kolmen viikon ajan saneerausmenettelyn aloittamisesta.

Ne muutamat lausunnonantajat, jotka ottivat kantaa ehdotukseen, suhtautuivat siihen myönteisesti. Konsernitilijärjestelmän korvaamiselle varattua kolmen viikon määräaikaan kommentoi ainoastaan yksi lausunnonantaja, joka piti määräaikaan riittävänä.

2.5.2 Tuomioistuimet

Helsingin käräjäoikeus toteaa, että sen kokemuksen mukaan konsernitiliin liittyneet ongelmat ovat tulleet käytännön saneerausmenettelyissä harvoin esiin.

2.5.3 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Akava ry viittaa ehdotuksen odotettuihin vaikutuksiin. Työryhmän mietinnössä on arvioitu, että konsernitilin käyttöä koskevat muutokset sujuvoittaisivat erityisesti keski- suurten ja suurten yritysten hakeutumista yrityssaneeraukseen. Akavan mukaan tämä on kannatettavaa.

Finanssiala ry (FA) pitää kansallisista lähtökohdista esitettyjä muutosehdotuksia, joihin konsernitilin käyttöä koskeva ehdotuskin kuuluu, kannatettavina. Ehdotuksen taustalla ovat päivittäisessä oikeuselämässä havaitut menettelyn ongelmat, joihin on perusteltua puuttua jo yrityssaneerauslain uudistustyön tässä vaiheessa.

Suomen Asianajajaliitto toteaa, että yleensä konsernitilejä käytetään suurimmissa yhtiöissä, joissa intressit velallisen, työntekijöiden sekä velkojien osalta ovat huomattavat. Tämä huomioiden on erittäin suotavaa, että maksukiellosta voitaisiin konsernitilien osalta ehdotetusti poiketa. Asianajajaliiton mukaan konsernitilit ovat aiheuttaneet haasteita maksukiellon osalta erityisesti tilanteissa, joissa yrityssaneeraukseen on hakeuduttu ilman konsernitiliä ylläpitävän pankin etukäteistä puolta. Myös näissä tilanteissa selvittäjän suostumuksella myönnettävä poikkeus on aiheellinen. Asianajajaliitto pitää konsernitiliin purkamiselle ehdotettua kolmen viikon määräaikaan riittävänä aikana järjestää pankkitilit uudelleen. Kolmea viikkoa lyhyempi määräaika voisi jäädä käytännössä liian lyhyeksi etenkin, kun otetaan huomioon pankkeja koskeva regulaatio ja siihen liittyvä pankkitilien avaamisen vaikeutuminen ja hidastuminen.

Asianajajaliitto toteaa edelleen, että ehdotusta olisi syytä täsmentää selvittäjän päätätävältä koskevilta osin. Ehdotuksen mukaan selvittäjän päätös maksukielloa koskevista poikkeuksista voisi koskea vain konsernin tavanomaisen maksukäytännön mukaisia maksuja. Asianajajaliiton mukaan ehdotettu sanamuoto on liian tulkinnanvarainen, ja säännöksessä olisi parempi viitata takaisinsaantilain 10 §:n toisessa virkkeessä olevaan määritelmään, jonka mukaan maksu ei peräydy, jos sitä voidaan pitää olosuhteet huomioon ottaen tavanomaisena.

2.6 Toimivalta päättää yrityssaneeraukseen hakeutumisesta

2.6.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan, että osakeyhtiössä ja osuuskunnassa toimivalta päättää yrityssaneeraukseen hakeutumisesta olisi yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen sijasta jatkossa ensisijaisesti hallituksella. Hallitus voisi kuitenkin yhä kutsua myös yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen koolle päättämään hakemuksen tekemisestä. Käytännössä yhtiökokouksen tai osuuskunnan kokouksen päätöksen edellyttäminen kaikissa tilanteissa on hidastanut yrityssaneerausasian käsittelyä ja aiheuttanut ylimääräisiä kustannuksia. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallituksella on toimivalta päättää myös osakeyhtiön ja osuuskunnan hakemisesta konkurssiin.

Useat lausunnonantajat suhtautuivat ehdotukseen myönteisesti. Ehdotetun muutoksen katsottiin yleisesti sujuvoittavan saneerausmenettelyyn hakeutumista ja alentavan hakemusvaiheeseen liittyviä kustannuksia niissä tapauksissa, joissa ylimääräiset yhtiökokoukset ja osuuskunnan kokoukset voitaisiin jatkossa välttää. Palaute on kuitenkin myös jossain määrin jakaantunutta, sillä osa lausunnonantajista suhtautui ehdotukseen kriittisesti ja totesi, että keskeisten yhtiön toimintaa ja toiminnan jatkuvuutta koskevien päätösten tekemisen tulisi jatkossakin kuulua yhtiökokoukselle ja osuuskunnan kokoukselle.

2.6.2 Tuomioistuimet

Helsingin kärjäoikeus pitää ehdotettua muutosta kannatettava ja olettaa sen auttavan menettelyn sujuvoittamista koskevien tavoitteiden saavuttamisessa. Kärjäoikeuden mukaan yrityssaneerausta on varsin usein lähdetty hakemaan osakeyhtiön hallituksen päätöksen perusteella, ja vaikka yhtiökokouksen päätös asiasta on voimassa olevan lainkin mukaan mahdollista tehdä hakemuksen jättämisen jälkeen, on tästä tilanteesta välillä aiheutunut hakijoille yllätyksiä ja hakemuksen käsittelyn alkuvaiheen hidastumista.

Päijät-Hämeen kärjäoikeus pitää ehdotettua muutosta perusteltuna. Se kuitenkin toteaa, että muutos voi poikkeuksellisesti johtaa myös tilanteisiin, joissa hallitus ja osakkeenomistajien enemmistö ovat erimielisiä saneerausmenettelyn hakemisesta.

Oulun kärjäoikeuden mielestä ehdotus on tarpeellinen. Ehdotettu menettely vastaisi konkurssiin hakeutumiseen liittyvää menettelyä ja tätä menettelytapaa voidaan pitää käytännössä nopeampana ja joustavampana.

Varsinais-Suomen käräjäoikeus toteaa, että kun yrityksen saneerauksesta annetussa asetuksessa säädetään yrityssaneeraushakemukseen liitettävistä asiakirjoista, näihin liitevaatimuksiin tulisi ehdotuksen johdosta lisätä myös hallituksen päätös saneerausmenettelyyn hakeutumisesta.

2.6.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Finnvera Oyj kannattaa ehdotusta. Sen näkemyksen mukaan ensisijaisesti velallisyhtiön hallituksen tulisi päättää saneeraukseen hakeutumisesta, mutta yhtiökokouksellakin tulisi olla toissijaisesti mahdollisuus päättää asiasta.

2.6.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Akava ry viittaa ehdotuksen odotettuihin vaikutuksiin. Työryhmän mietinnössä on arvioitu, että ehdotuksen johdosta etenkin keskisuurten ja suurten yritysten saneeraukseen hakeutumisen sujuvoituu ja ylimääräisten yhtiökokousten järjestämiseen liittyvät kustannukset alenevat. Akavan mukaan tämä on kannatettavaa.

Finanssiala ry (FA) pitää kannatettavina kansallisista lähtökohdista esitettyjä muutosehdotuksia, joihin saneeraushakemuksen tekemistä koskeva ehdotuskin kuuluu. FA:n mukaan ehdotetut muutokset nopeuttaisivat päätöksentekoa ja alentaisivat siihen liittyviä kustannuksia kaventamatta kuitenkaan kohtuuttomasti osakkeenomistajien oikeuksia, koska kyseisiin oikeuksiin vaikuttavat päätökset tehtäisiin yhä yhtiökokouksessa.

Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry (FILA) kannattaa ehdotettua muutosta. Sen näkemyksen mukaan ensisijaisesti velallisyhtiön hallituksen tulisi päättää saneeraukseen hakeutumisesta, mutta yhtiökokouksellakin tulisi olla toissijaisesti mahdollisuus päättää asiasta.

Keskuskauppakamari kannattaa ehdotusta. Sen mukaan ehdotus selkeyttäisi yhtiöoikeudellista toimivaltajakoa ja alentaisi kynnystä hakeutua saneeraukseen. Osakkeen- ja osuudenomistajien asemaa suojaa ehdotuksessa se, että yhtiökokouksella ja osuuskunnan kokouksella säilyisi edelleen toimivalta tehdä sellaiset yrityssaneeraukseen liittyvät päätökset, jotka vaikuttavat osakkeenomistajien tai osuuskunnan jäsenten oikeuksiin.

Pörssisäätiö suhtautuu ehdotukseen kriittisesti. Sen mukaan ehdotettu muutos on omiaan hämärtämään osakeyhtiön toimielimien välistä toimivallanjakoa ilman merkittäviä hyötyjä yhtiölle tai sen sidosryhmille. Perustavanlaatuisista yhtiön toimintaan ja sen luonteeseen sekä toiminnan jatkuvuuteen vaikuttavista asioista päättäminen on annettu tehtäväksi osakeyhtiön ylintä päätösvaltaa käyttävälle toimielimelle eli yhtiökokoukselle. Tällaisia

asioita ovat esimerkiksi sulautuminen, jakautuminen, yhtiöjärjestyksen muuttaminen ja selvitystilaan asettaminen. Saneerauksen aloittamisella voi olla yhtä perustavanlaatuisia vaikutuksia yhtiön toimintaan, joten myös saneeraukseen hakeutumisesta päättäminen sopii paremmin yhtiökokouksen kuin hallituksen tehtäviin. Myös saneerauksen toteutumisen turvaamisen kannalta on perusteltua varmistaa osakkeenomistajien tuki saneeraukselle mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Muutos ei myöskään merkittävästi nopeuttaisi saneerausasian käsittelyä nykytilanteeseen verrattuna, sillä hallitus voi jo voimassa olevan lain mukaan tehdä saneeraushakemuksen, jos asia on kiireellinen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry katsoo, että saneeraukseen hakeutumista koskeva päätäntävalta tulisi säilyttää yhtiökokouksella sillä uhallakin, että se saattaa hie-man pidentää saneerausmenettelyyn hakeutumista. Saneerausmenettelyssä on kyse keskeisestä yrityksen toimintaan ja jopa olemassaoloon liittyvästä asiasta, ja tällaisista asioista päättäminen kuuluu yleensä yrityksen ylimmälle päättävälle elimelle eli yhtiökokoukselle. Saneerausmenettelyyn hakeutuminen tarkoittaa myös yrityksen sidosryhmien, kuten työntekijöiden, aseman kannalta selvitettäviä asioita, mihin on hyvä varata muutoinkin aikaa.

Suomen Asianajajaliitto pitää ehdotettua muutosta erittäin hyvänä uudistuksena. Asianajajaliiton mukaan yhtenä hakemusvaiheen pitkittymisen keskeisenä syynä voidaan etenkin julkisten osakeyhtiöiden osalta pitää sitä, että saneeraushakemuksen tekemisestä tarvitaan yhtiökokouksen päätös. Voimassa olevan yhtiölainsäädännön mukaan pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokoukseen viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että hallituksen päätöksellä tehdyn saneeraushakemuksen jättämisen jälkeen jäädytään odottamaan vähintään kolmeksi viikoksi sitä, että yhtiökokous tekee päätöksen saneeraushakemuksen käsittelyn jatkamisesta. Asianajajaliiton kokemuksen perusteella käräjäoikeudet eivät myöskään käytännössä aloita saneerausmenettelyä ennen kuin myös yhtiökokouksen päätös on toimitettu.

Asianajajaliitto pitää voimassa olevaa lainsäädäntöä osin epäloogisena myös siksi, että yhtiön omaisuus voidaan luovuttaa konkurssiin pelkän hallituksen päätöksen perusteella, jolloin voidaan kysyä, miksei hallitus voisi tehdä myös vaikutuksiltaan vähemmän draamaattista päätöstä saneeraukseen hakeutumisesta etenkin kun otetaan huomioon, että yrityssaneeraus ei lähtökohtaisesti vaikuta millään tavalla yhtiön omistusrakenteeseen tai omistukseen. Asianajajaliiton mukaan todennäköisyys sille, että osakkeenomistajat päättäisivät vastoin hallituksen näkemystä, ettei saneerausmenettelyyn tulisi hakeutua, on erittäin pieni, koska käytännössä saneerauksen vaihtoehto on konkurssi ja konkurssissa osakkeet ovat arvottomia.

Asianajajaliiton mukaan toinen epäloogisuus liittyy siihen, että voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa saneerausmenettelyn aloittamisen myös velkojan tai todennäköisen

velkojan hakemuksesta. Tällöin hakemus on annettava velalliselle tiedoksi ja velalliselle on varattava tilaisuus antaa hakemuksesta kirjallinen lausuma. Tätä lausumaa ei kuitenkaan anna yhtiökokous vaan hallitus yleistomivaltansa puitteissa. Velallisen puolesta saneerausaloittamiseen kantaa ottava osakeyhtiön elin toisin sanoen vaihtelee sen mukaan, kuka saneeraushakemuksen kärjäoikeuteen toimittaa.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ei puolla ehdotusta, sillä saneerausmenettelyyn hakeminen on niin merkittävä toimi yhtiölle, että sitä koskevan päätäntävällän tulee jatkossakin olla aina yhtiökokouksella.

2.7 Muu palaute

2.7.1 Yhteenveto

Mietintöön sisältyvien muutosehdotusten kommentoimisen lisäksi osa lausunnonantajista nosti palautteessaan esiin myös muita kehitystarpeita tai esitti yleisiä kommentteja etenkin yrityssaneeraustyöryhmän jatkotyötä ajatellen. Näitä huomioita selostetaan kootusti tämän jakson yhteydessä. Moni lausunnonantaja kommentoi esimerkiksi niin kutsutun Early Warning -toiminnan tarpeellisuutta ja kannatti niin kutsuttuun velkakonversioon liittyvää jatkoselvitystyötä.

2.7.2 Tuomioistuimet

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus toteaa, että tietyt voimassa olevan yrityssaneerauslain pykälät ovat lainkäyttäjän näkökulmasta vaikeaselkoisia. Erityisesti tämä koskee saneerausohjelman vahvistamista koskevia säännöksiä. Kärjäoikeus toteaa, että yrityssaneerauslain 50, 53 ja 55 § sisältävät eri säännökset siitä, millä perusteilla saneerausohjelma on jätettävä vahvistamatta, ja asian vaikeaselkoisuutta lisää se, että pykäliin ei ole selkeästi kirjoitettu, mitkä ohjelman vahvistamisen esteistä on tutkittava viran puolesta ja miltä osin edellytetään asiaan osallisen väitettä. Lakiin toisi huomattavasti selkeyttä, jos esimerkiksi yrityssaneerauslain 55 §:ssä säädettäisiin kattavasti siitä, mitkä esteperusteet tuomioistuin tutkii viran puolesta riippumatta siitä, minkä pykälän nojalla ohjelman vaatimukset muilta osin täyttyvät.

Kärjäoikeuden mukaan vaikeaselkoisuutta liittyy myös ryhmäjaon vahvistamista koskeviin pykäliin. Yrityssaneerauslain 76 §:n 2 momentissa säädetään, että tuomioistuimen saatua lopullisen ohjelmaehdotuksen sen on päätettävä, miten velkojat on jaettava ryhmiin. Toisaalta myös lain 51 §:n 3 momentissa säädetään siitä, minkälaisiin ryhmiin velkojat on jaettava. Jälkimmäisenä mainitun lainkohdan sanamuoto vaikuttaa nykyään

tuomioistuinta velvoittavalta, vaikka se on alun perin jättänyt tuomioistuimelle harkintavaltaa. Käräjäoikeus katsoo, että lain 76 §:n 2 momenttia lienee syytä muuttaa niin, että siinä todetaan, että velkojat jaetaan ryhmiin lain 51 §:n 3 momentissa säädetysti.

2.7.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Finnvera Oyj esittää, että yrityssaneerauslainsäädäntö käytäisiin jatkovalmistelussa läpi kaikilta osin ja nimeää useita sellaisia seikkoja, joihin jatkovalmistelussa olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota. Sen mukaan jatkovalmistelussa tulisi muun muassa entisestään selkeyttää ja joustavoittaa konsernitilien ja luotollisten tilien käyttöä sekä entisestään parantaa menettelyn aikaisen rahoituksen asemaa myös mahdollisen jälkikonkurssin sattuessa. Lisäksi jatkovalmistelussa tulisi nykyistä laajemmin pohtia pääomalainojen käytettävyyttä yrityssaneerauksissa sekä yhtiön johdon vastuuta yrityssaneeraustilanteissa. Erityisesti tulisi pohtia myös velkakonversion toteuttamismahdollisuutta ja siihen liittyviä lainmuutostarpeita.

Lisäksi *Finnvera* toteaa kannattavansa Early Warning -toimintaa, jonka avulla varsinkin pienet ja keskisuuret yritykset, joita suurin osa suomalaisista saneerauksista koskee, saisivat tukea talousasioissa ja maksuvaikeuksien hallinnoimisessa. Yrityssaneerauksista jopa noin puolet keskeytyvät, joten olisi hyvä, että apua olisi saatavilla mahdollisimman aikaisin.

Konkurssiasiamies toteaa, että vaikka velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen ei kuulunut työryhmän toimeksiantoon, hän pitää tärkeänä sitä, että velkakonversiota koskevia ongelmakohtia selvitetään ja niihin pyritään löytämään lainsäädännöllisiä ratkaisuja.

2.7.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Finanssiala ry (FA) toteaa, että uudistusten onnistumisen edellytyksenä on oikea-aikainen menettelyyn hakeutuminen. Tämän vuoksi käynnisteillä olevaan, kriisiin joutuneille pienyrityksille neuvontaa tarjoavaan Early Warning -palveluun panostaminen on FA:n mukaan tärkeää. FA toivoo mietinnössä ehdotettavan varhaisen saneerausmenettelyn osaltaan madaltavan kynnystä hakea apua saneerauksen kautta. Yritysten tietoisuutta uudesta menettelyväylästä tulisi kasvattaa.

Lisäksi FA toteaa, että mahdolliset velkakonversioon liittyvät jatkoselvitykset, joihin työryhmän mietinnössä viitataan, olisi viisainta toteuttaa erillisessä työryhmässä, johon myös sidosryhmät kutsuttaisiin mukaan.

Insolvenssioikeudellinen yhdistys ry (FILA) esittää, että yrityssaneerauslainsäädäntö käytäisiin jatkovalmistelussa läpi kaikilta osin ja nimeää useita sellaisia seikkoja, joihin jatkovalmistelussa olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota. Sen mukaan jatkovalmistelussa tulisi nykyistä laajemmin pohtia esimerkiksi pääomalainojen kohtelua yrityssaneerauksissa. Laissa olisi myös hyvä täsmentää, miten alivuokrasuhteiden osalta toimitaan, jos päävuokrasuhdetta järjestellään, milloin vuokrasopimus voidaan irtisanoa laissa tarkoitetulla lyhyellä irtisanomisajalla ja mitä tarkoitetaan vuokranantajalle kuuluvalla kohtuullisella korvauksella, jos vuokrasopimus irtisanoon päättyväksi saneerausmenettelyn aikana. Epäselvyyttä liittyy myös siihen, mitä velkojan luottokustannuksiksi tarkalleen ottaen katsotaan etenkin silloin, kun velkoja maksaa palkkiota asiamiehelleen tai agentilleen menettelyn aikana, samoin kuin siihen, miten arvonalisäveromaksuihin ja -palautuksiin suhtaudutaan vapaaehtoisissa uudelleenjärjestelyissä. Lisäksi jatkovalmistelussa tulisi entistään parantaa menettelyn aikaisen rahoituksen asemaa myös mahdollisen jälkikonkursin sattuessa ja pohtia nykyistä laajemmin yrityksen johdon vastuuta yrityssaneeraustilanteissa. Erityisesti tulisi pohtia myös velkakonversion toteuttamismahdollisuutta ja siihen liittyviä lainmuutostarpeita.

Keskuskauppakamari toteaa, että vaikka velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen ei kuulunut työryhmän toimeksiantoon, se on työryhmän kanssa samaa mieltä siitä, että jatkossa tulisi edelleen selvittää asiaa koskevia lainsäädännön muutostarpeita. Selvityksessä tulisi Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan kiinnittää huomiota erityisesti Suomen pääomamarkkinoiden toimivuuteen ja kansainväliseen kilpailukykyyn.

Suomen Asianajajaliitto korostaa, että työryhmän mietintöön sisältyvien ehdotusten lisäksi yrityssaneerailain päivittämistä tulisi jatkaa vielä kokonaisuudistuksella, jossa laki saatettaisiin ajan tasalle myös muilta kuin direktiivin edellyttämiltä osin. Jatkovalmistelussa tulisi erityisesti pohtia velkakonversion toteuttamismahdollisuutta ja siihen liittyviä lainmuutostarpeita myös yrityssaneerailakia laajemmassa kontekstissa.

Asianajajaliitto toteaa, että vaikka työryhmän mietinnössä ei ole nähty tarvetta säätää yhtiön johdon velvollisuuksista vaan voimassa olevan lainsäädännön on todettu riittävän, yhtiön johdon velvollisuuksiin liittyvä ongelma on kuitenkin tunnistettu. Kriisitilassa olevan yhtiön johtoon kohdistuu keskenään ristiriitaisia vaatimuksia ja johdon pitää paineissa päätöstilanteessa kyetä arvioimaan erilaisten ratkaisujen riskejä myös oman mahdollisen vahingonkorvausvastuun tai rikosoikeudellisen vastuun näkökulmasta. Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että lainsäädäntöä, kansainvälistä kehitystä ja mahdollisesti muuttuvaa oikeuskäytäntöä seurataan ja johdon vastuista säätämistä harkitaan yrityssaneerailain sekä yhtiölainsäädännön myöhemmissä päivityksissä.

Asianajajaliitto toteaa edelleen, että se kannattaa Early Warning -toimintaa, jonka avulla etenkin mikroyritykset sekä pienet ja keskiuuret yritykset saisivat tukea talouden

suunnittelussa ja maksuvaikkeuksien hallinnoimisessa. Suurin osa suomalaisista saneerauksista koskee nimenomaan pieniä, yrittäjävetoisia yrityksiä. Tutkimusten perusteella yritys-saneerauslain mukaisesti vahvistettavista ohjelmista noin puolet keskeytyvät, lähes aina konkurssiin. Tätä taustaa vasten olisi hyvä, että apua olisi saatavilla ennen kuin taloudelliset ongelmat muodostuvat liian suuriksi. Asianajajaliiton käsityksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriön alaisissa ELY-keskuksissa on laadittu ehdotus valtakunnallisesta palvelumallista, jonka pääosassa ovat varhaisvaroitusvälineiden kehitys sekä toimeenpano. Asianajajaliitto pitää tätä kehitystä kannatettavana.

Asianajajaliitto pitää Early Warning -toimintaan liittyvänä käytännön haasteena sitä, miten toiminta tavoittaa taloudellisia ongelmia kohtaavat yritykset. Tyypillistä näille yrityksille on se, että yrityksen taloudellisten asioiden hoito ja käytännön toiminta ovat samojen henkilöiden hoidettavana, ja ongelmatilanteissa asiat yleensä ruuhkautuvat. Esimerkkinä voidaan mainita kirjanpito, joka voi olla myöhässä monesta syystä. Kirjanpidon ajantasaisuuden valvonnan tulisi olla olennainen osa Early Warning -järjestelmien kehittämistä. Käytännön ratkaisu vaatii yhteistyötä järjestelmää kehittävien viranomaisten sekä kirjanpitoluottamustoimijoiden ja kirjanpito-ohjelmistojen tekijöiden kesken.

Asianajajaliitto toteaa, että viranomaisten perustehtävien ja mahdollisten Early Warning -toimintaan liittyvien tehtävien yhteensopivuus on pohdittava huolellisesti. Mikäli esimerkiksi veroviranomaisille asetetaan uusia tehtäviä, tulee tehtävät ottaa huomioon henkilöstöresurssissa ja asiantuntijoiden rekrytoinnissa. Tärkeintä on antaa yrittäjille tietoa yritys-saneerauksesta ja siitä, millainen prosessi yritys-saneeraus on, millä tavoin ja missä vaiheessa siihen on mahdollista hakeutua ja millaiset kustannukset prosessista on odotettavissa. Tosiasia kuitenkin on, että yritys-saneeraus tulee edelleen olemaan asianosaisille melko raskas, kallis ja monimutkainen prosessi, vaikkakin direktiivi tuo erinäisiä parannuksia menettelyyn.

Asianajajaliitto lisää vielä, että Suomessa on jo käytössä tiettyjä järjestelmiä sekä velvoitteita, jotka voivat kertoa yhtiön alkamassa olevista vaikeuksista. Tällaisia ovat esimerkiksi osakeyhtiölainsäädännön mukaiset yhtiön hallituksen velvollisuudet, joihin kuuluvat muun muassa velvollisuus tehdä oman pääoman menettämistä koskeva rekisteri-ilmoitus, laatia tilinpäätös ja toimintakertomus julkisen osakeyhtiön taloudellisen tilan selvittämiseksi, jos julkisen osakeyhtiön oma pääoma on alle puolet pääomasta, sekä kutsua yhtiökokous koolle päättämään mahdollisista toimenpiteistä yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi tällaisessa tilanteessa.

Suomen Tilintarkastajat ry kommentoi, että uudistustyön jatkovalmistelussa tulisi huomioida se, että suuressa osassa maksuvaikkeuksiin joutuneista ja saneerauksen kohteena olevista yrityksistä on tilintarkastaja. Kun lakisääteiseen tilintarkastukseen kuuluu yrityksen toiminnan jatkuvuuden edellytysten arviointi ja kun huomattavassa osassa Suomessa

toimivista yrityksistä on tilintarkastaja, olisi järjestelmän näkökulmasta hyödyllistä hyödyntää tilintarkastajien ammattitaitoa yritysten maksukyvyttömyyden arviointiin liittyvissä tilanteissa nykyistä enemmänkin. Tilintarkastajien vahvempi mukanaolo saneerausmenettelyssä toisi riippumatonta valvontanäkökulmaa prosessiin.

Suomen Yrittäjät ry toteaa, että vaikka niin kutsuttua velkakonversiota koskevien kysymysten arvioiminen ei kuulunut työryhmän toimeksiantoon, työryhmän enemmistö katsoi, että velkakonversioon yrityssaneerauksen keinona liittyvää lainsäädäntötarvetta tulisi selvittää jatkossa. Suomen Yrittäjien mukaan pakollisen velkakonversion mahdollisuutta voidaan jatkossa arvioida, mutta sitä ei tule ulottaa pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

2.8 Ehdotusten vaikutukset

2.8.1 Yhteenveto

Työryhmän mietinnössä ehdotusten vaikutuksia on arvioitu suhteessa yrityksiin, kansantalouteen ja julkiseen talouteen sekä viranomaisten toimintaan. Lausunnonantajien palautteen perusteella työryhmän tekemää vaikutusarviota voidaan pitää pääosin oikeansuuntaisena. Palautteessa esitettiin kuitenkin myös joitakin työryhmän tekemää vaikutusarviota täydentäviä huomioita. Moni ehdotusten vaikutuksia kommentoinut lausunnonantaja kiinnitti lisäksi erityistä huomiota ehdotusten viranomaisvaikutuksiin ja korosti, että uudesta menettelysääntelystä tuomioistuimille aiheutuva lisätyö ja uudenlaiset työvaiheet on otettava huomioon tuomioistuinten resursseissa ja koulutuksessa.

2.8.2 Tuomioistuimet

Rovaniemen hovioikeus ennakoi, että varhainen yrityssaneerausmenettely tulee ainakin aluksi kasvattamaan yrityssaneeraushakemusten määrää. Tähän nähden hovioikeus kiinnittää huomiota siihen, että hakemuksia käsittelevillä tuomioistuimilla tulee olla riittävästi resursseja hakemusten käsittelyyn, jotta maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkuus voidaan direktiivin edellyttämällä tavalla turvata.

Hovioikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että yrityssaneerausasioissa on viime aikoina järjestetty koulutusta hyvin vähän. Hovioikeus pitää tärkeänä tavoitteena sitä, että koulutusta yrityssaneerausasioissa järjestettäisiin esityksessä todetulla tavalla vuosittain. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota koulutuspaikkojen riittävään määrään ja erityisesti aiheen syventävään koulutukseen.

Helsingin kärjäoikeus katsoo, että mietinnössä esitetty johtopäätös, jonka mukaan esityksellä ei olisi vaikutusta tuomioistuinten määrärahatarpeeseen, on virheellinen. Kärjäoikeuden mukaan on pelättävissä, että varhaista saneerausmenettelyä haetaan runsaasti etenkin siinä vaiheessa, kun sääntely on tuoretta ja oikeuskäytännössäkin ehkä esiintyy tavallista suurempaa vaihtelua, sillä uhkaavan maksukyvyttömyyden määritelmä jää esityksessä kovin avoimeksi.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeus katsoo, että on haastavaa arvioida, missä määrin velalliset tulevaisuudessa tarttuvat varhaisen saneerausmenettelyn mahdollisuuteen ja missä määrin tämä tulee aiheuttamaan lisätyötä kärjäoikeuksille. Nykyään velalliset hakevat saneerausmenettelyä usein liian myöhäisessä vaiheessa ja verrattain usein vasta silloin, kun velallista on jo haettu konkurssiin.

Oulun kärjäoikeuden mukaan esitetty varhainen saneerausmenettely voi lisätä hakemuskäytäntöä kärjäoikeuksissa. Lisäksi menettelystä seuraa uusia työvaiheita, kun kärjäoikeuksissa harkitaan rajanvetoa uhkaavan maksukyvyttömyyden ja maksukyvyttömyyden välillä, kieltojen määräämistä ja kieltojen määrääjän pidentämistä sekä saneerausmenettelyn jatkamista perusmuotoisessa saneerausmenettelyssä. Tämä tulee aiheuttamaan lisätyötä kärjäoikeuksissa, mikä tulee huomioida resursseissa.

Lisäksi kärjäoikeus toteaa, että on tärkeää, että uudistuksesta johtuvat muutokset konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden rekisteriin ovat valmiita uudistuksen voimaan tullessa ja että merkintöjen tekemiseen on kansliahenkilöstölle selkeät ohjeet.

Pirkanmaan kärjäoikeus toteaa, että kuten työryhmäkin on arvioinut, muutokset todennäköisesti kasvattavat tuomioistuinten työmäärää tuomioistuinten joutuessa nykyistä useammin arviomaan velallisen uhkaavaa maksukyvyttömyyttä tai toteutunutta maksukyvyttömyyttä sekä tekemään uudenlaisia päätöksiä.

Päijät-Hämeen kärjäoikeuden mukaan uuden varhaisen saneerausmenettelyn käyttöalaa on haastavaa arvioida tässä vaiheessa. Nykyisin saneerausmenettelyyn hakeutuminen liittyy varsin usein selkeään maksukyvyttömyystilanteeseen ja hakemus tehdään konkurssiuhan alla. Varhaisen saneerausmenettelyn asianmukainen käyttöönotto edellyttää riittävästi resursointia yritysten neuvontaan ja erilaisiin tukitoimiin. Kärjäoikeus pitää tärkeänä myös sitä, että jäsenvaltiot huolehtivat direktiivissä tarkoitettulla tavalla siitä, että lainkäyttö- ja hallintoviranomaiset saavat riittävän koulutuksen yrityssaneerausasioissa. Koulutusta ei viime vuosina ole toteutettu.

2.8.3 Ministeriöt, valtion virastot ja laitokset

Valtiovarainministeriö pitää työryhmän mietinnössä tehtyä vaikutusarviota pääosin oikeana. Se katsoo, että esitetyistä muutoksista viranomaistoiminnalle aiheutuvia vaikutuksia ja niiden kustannuksia tulee mahdollisuuksien mukaan täsmentää esityksen jatkovalmistelussa. Kustannukset on katettava julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Konkurssiasiamies toteaa, että sen ylläpitämä Kosti-asianhallintajärjestelmä, johon tiedot tuomioistuinten tekemistä saneerausmenettelyn aloittamispäätöksistä siirtyvät sähköisesti, tuntee tällä hetkellä ainoastaan yhden saneerausmenettelyn. Konkurssiasiamiehen mukaan yhdessä Oikeusrekisterikeskuksen kanssa olisi hyvä vielä varmistaa, aiheutuuko Kostiin muutostarpeita, kun myös varhaisen saneerausmenettelyn vaihtoehto tulee mahdolliseksi.

Oikeusrekisterikeskus kommentoi konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterilakia koskevia muutosehdotuksia toteamalla, että ehdotukset aiheuttavat muutostarpeita Oikeusrekisterikeskuksen Rekisteritietojärjestelmään ja että alustavan arvion mukaan muutosten kertaluonteiset kustannusvaikutukset ovat noin 7 000–11 000 euron luokkaa. Oikeusrekisterikeskuksen mukaan kehitystyö on mahdollista toteuttaa lain suunniteltuun voimaantuloon mennessä. Muutokset rekisterin tietosisältöön vaikuttavat myös maksukyvyttömyysrekisterin tietosisältöön ja aiheuttavat muutoksia tietojen luovutussisältöön esimerkiksi luottotietorekisterien rekisterinpitäjille.

Yrittäjän talousapu/Etelä-Savon ELY-keskus toteaa, että uuden varhaisen menettelyn käyttöönotto edellyttää riittävää resursointia yritysten neuvontaan ja erilaisiin tukitoimiin. Tässä keskeisessä roolissa on Early Warning -toiminta, jota Suomessa toteuttaa Yrittäjän talousapu -neuvontapalvelu. Palvelu muodostuu valtakunnallisesta puhelin- ja verkkopalvelusta ja siihen kiinteästi kytkeytyvistä alueellisista palveluista, ja palvelua kehitetään jatkuvasti työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksessa yhdessä muiden yhteistyötahojen kanssa.

2.8.4 Yhdistykset, intressiorganisaatiot ja asiantuntijat

Akava ry korostaa, että yritysten tietoisuutta yrityssaneerausväylistä ja niihin liittyvää neuvontaa on tärkeää lisätä. Myös vaikutusarviot on tehtävä huolella. Mikäli uusi menettely lisää saneerauksen piiriin hakeutuneiden yritysten määrää ja tarvetta tähän liittyville palveluille, on tähän varmistettava riittävät resurssit.

Pörssisäätiö toteaa, että mietinnössä tehty vaikutusarvio keskittyy vain sellaisiin yrityksiin, jotka ovat maksukyvyttömiä tai joita uhkaa maksukyvyttömyys. Pörssisäätiö katsoo, että

ehdotettujen muutosten ja erityisesti ehdotetun uuden varhaisen saneerausmenettelyn vaikutuksia yritysrahoitukseen ja pääomamarkkinoiden toimintaan tulisi arvioida. Arvioinnissa tulisi käsitellä esimerkiksi sitä, voiko varhainen saneerausväylä vaikuttaa erilaisten rahoittajien halukkuuteen rahoittaa yhtiöitä ja onko muutoksilla mahdollisesti vaikutusta yritysten rahoituskustannuksiin.

Suomen Osakesäästäjät ry ehdottaa, että esityksen vaikutuksia pohdittaisiin myös yritysten lainansaantimahdollisuuksien näkökulmasta, sillä sen mukaan ehdotuksen riskinä on, että nämä mahdollisuudet heikentyvät edelleen. Lainansaannissa on jo tällä hetkellä riittävästi haasteita, sillä finanssikriisin jälkeen pankkien mahdollisuuksia lainoittaa yrityksiä on oleellisesti heikennetty. Lainoitus on osin siirtynyt ja edelleen siirtymässä kohti muita lainamahdollisuuksia, kuten lainamarkkinoita ja vertaislainoja. Muutosehdotusten vuoksi lainansaantimahdollisuudet voivat heikentyä tai ainakin kallistua entisestään. Seuraus voi hiukan kärjistäen olla se, että hyviä yrityksiä heikennetään ja huonoja yrityksiä tuetaan.

Suomen Tuomariliitto ry toteaa, että mietinnössä ei ole otettu kantaa tuomioistuinlaitoksen lisäresurssien tarpeeseen, vaikka mietinnössä on todettu käräjäoikeuksien tehtävien lisääntyvän sekä määrällisesti että laadullisesti. Tuomariliitto pitää selvänä, että yrityssaneeraushakemusten määrä tulee merkittävästi lisääntymään uuden menettelyväylän myötä ja joka tapauksessa uudistus johtaa siihen, että tuomioistuimen tulee säännönmukaisesti harkita, kumpaan menettelyväylään velallinen ohjautuu. Uudistukseen liittyy uudenlaista harkintaa ja uusia työvaiheita, mikä johtaa työmäärän lisääntymiseen. Lisäksi yrityssaneeraushakemukset on aina käsiteltävä kiireellisinä. Tuomariliitto korostaa, että työmäärä ei lisäänny vain käräjäoikeuksissa, vaan se tulee lisääntymään myös hovioikeuksissa, sillä uudenlaisiin tulkintakysymyksiin halutaan hakea myös hovioikeuden ratkaisu.

Tuomariliitto toteaa edelleen, että tuomioistuimissa on jo ennestään liian vähän henkilöstöä työmäärään nähden. Sen mukaan tuomioistuimille on osoitettava lisärahoitusta työmäärän kasvua vastaavasti. Muussa tapauksessa asetettuihin tavoitekäsittelyaikoihin ei päästä ja muidenkin asioiden käsittelyajat pitenevät entisestään. Tuomariliitto painottaa myös henkilöstön riittävän koulutuksen järjestämisen tarvetta ennen lain voimaantuloa. Yrityssaneerausasioihin tarvitaan uusia käsittelijöitä ja uutta osaamista hakemuskäytön ja uudenlaisten näyttökysymysten lisääntyessä.

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-990-2 (PDF)